

Vyhodnotenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHSR KSK) za rok 2019

1. Analýza stavu rozvoja Košického kraja

V nasledujúcom texte uvádzame analýzu silných a slabých stránok a výziev v rozvoji v nadväznosti na plnenie cieľov PHSR Košického kraja podľa jednotlivých oblastí.

EKONOMIKA A ĽUDSKÉ ZDROJE

Silné stránky:

- výhodná geografická poloha Košicko – Prešovskej aglomerácie
- priaznivá veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva
- významný vzdelávací, inovačný a výskumný potenciál
- existujúce klastre v oblasti IKT technológií, robotiky a automatizácie a v oblasti cestovného ruchu, potenciál vzniku nových klastrov

Slabé stránky:

- vysoká nezamestnanosť, predovšetkým dlhodobá nezamestnanosť
- porovnateľne nižšie mzdy, vysoká miera chudoby a sociálnej exklúzie
- 6 okresov spadajúcich do kategórie najmenej rozvinutých okresov
- porovnateľne nižšia intenzita podnikateľskej aktivity a nižšia dynamika vzniku nových podnikov všetkého druhu (obchodných spoločností, družstiev i fyzických osôb)

Výzvy v rozvoji:

- vyššia a efektívnejšia podpora rozvoja lokálnej ekonomiky a ekonomiky Košicko-Prešovskej aglomerácie
- efektívnejšie využívanie endogénneho potenciálu Košicko – Prešovskej aglomerácie
- vyššia podpora tvorby nových pracovných miest v prioritných oblastiach
- podpora nadväznosti vzdelávania na potreby trhu práce
- vyššia podpora pri riešení problémov a potrieb malých obcí a miest
- ďalší rozvoj inovačných ekosystémov a hodnotových reťazcov v kraji
- efektívnejšie využívanie malých lokálnych zdrojov na výrobu energie a obnoviteľných zdrojov energie
- implementácia integrovaného prístupu k regionálnemu a územnému rozvoju

KREATÍVNA EKONOMIKA A INOVÁCIE

Silné stránky:

- skúsenosti s projektom EHMK 2013 a tým aj naštartovanie nových aktivít pre rozvoj kultúry a kreatívneho priemyslu
- nové umelecké a kreatívne iniciatívy s nadšenými a dynamickými ľuďmi
- rastúca ponuka služieb v oblasti podpory podnikania, inovácií a kreatívnej ekonomiky
- rozvinutý IKT sektor a klaster v oblasti IKT – Košice IT Valley
- multifunkčné kultúrno-kreatívne centrá: Tabačka Kulturfabrik, Kasárne Kulturpark, atď.
- úspešné firmy, podnikatelia a aktéri v rôznych oblastiach kreatívneho priemyslu

- mesto Košice získalo titul UNESCO City of Media Arts a má aktívnu organizáciu pre podporu kultúry a kreatívnej ekonomiky Creative Industry Košice, n.o. (CIKE)
- zahraniční investori v IKT v Košickom kraji
- medzinárodné skúsenosti a projekty
- existujúca kultúrna infraštruktúra
- vzdelávacie ponuky v oblasti kreatívneho priemyslu (stredné školy, TUKE, UPJŠ, kurzy, atď.)

Slabé stránky:

- nedostatočná prezentácia a marketing kultúrneho a kreatívneho priemyslu a lokálnych tvorcov, produktov a služieb
- deklarovaná politická podpora MSP a kreatívneho priemyslu nie je dostatočne transformovaná do praxe
- nízka regionálna identita
- vysoká miera závislosti na verejných financiách v oblasti kultúry a umenia
- nedostatočné využívanie kreatívnych a inovačných metód vo verejnom, súkromnom a akademickom sektore
- únik mozgov
- absencia exportnej stratégie

Výzvy v rozvoji:

- rozvoj ekosystému kreatívnej ekonomiky a podpory inovácií
- lepšie prepojenie výskumu a vývoja na potreby praxe aj pre komerčné využitie
- lepšia spolupráca regionálnych aktérov z verejného a súkromného sektora na konkrétnych rozvojových témach praxe
- využitie kreatívneho priemyslu pre rozvoj služieb a produktov vo verejnom a súkromnom sektore
- vytvorenie kreatívneho klastra
- lepšie prepojenie trhu práce a vzdelávania
- budovanie regionálnej identity
- tvorba a rozvíjanie lokálnych produktov a ich popularizácia
- prepojenie kreatívneho priemyslu s ďalšími oblasťami a odvetviami hospodárstva (napríklad cestovný ruch, zdravotníctvo, sociálna oblasť, priemysel, atď.)
- nové technológie a ich využívanie v kreatívnom priemysle (3D tlač, 3D sken, umelá inteligencia, rozšírená realita, virtuálna realita, atď.)

DOPRAVA

Silné stránky:

- rozvinutý dopravný systém z hľadiska plošného pokrytia územia – hustá sieť liniek pravidelnej autobusovej dopravy dostatočne pokrýva celé územie kraja a prakticky všetky cesty I., II. a III. triedy
- ponuka dopravných služieb na stabilnej úrovni – najmä v prímestskej autobusovej doprave – je snahou dlhodobo udržať výkony prímestskej autobusovej dopravy
- relatívne vysoká hustota cestnej siete regionálneho charakteru (ciest II. a III. triedy)
- podmienky pre tvorbu Integrovaného dopravného systému v spolupráci s PSK
- zabezpečenie relatívne pravidelného a stabilného financovania správy a údržby jestvujúcej cestnej siete

- postupné znižovanie počtu dopravných nehôd, počtu usmrtených a zranených, ako aj škôd na majetku

Slabé stránky:

- nedostatočné napojenie územia na nadradenú cestnú infraštruktúru, nedobudovaná sieť diaľnic, rýchlostných ciest a diaľničných privádzačov, čo prispieva k zvyšovaniu dopravného zaťaženia regionálnych ciest a brzdí prílev investícií do kraja
- v okresoch Gelnica a Spišská Nová Ves dokonca nie sú ani žiadne cesty I. triedy a intenzita dopravy na cestách II. triedy dosahuje 15 000 vozidiel za 24 hodín
- nevyužitý potenciál železničnej infraštruktúry s nízkou ponukou železničnej dopravy, ktorú objednáva Ministerstvo dopravy a výstavby SR
- nízka úroveň kvality zastávok a staníc, nízky rozsah doplnkových služieb a absencia integrovanej infraštruktúry verejnej osobnej dopravy
- minimálna preferencia systémov verejnej dopravy v mestách
- prekračovanie maximálnej povolenej rýchlosti v intravilánoch miest a obcí – najčastejšia príčina dopravných nehôd
- nízka efektívnosť výkonu bežnej a zimnej údržby ciest II. a III. triedy vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja
- nedostatočné rozšírenie využitia informačných technológií pri riadení a výkone správy a údržby ciest
- nedostatočné presadzovanie maximálneho urýchlenia prípravy a výstavby nadradenej cestnej aj železničnej infraštruktúry
- nedostatočný prietok Q100 u mostov nad vodnými tokmi a nedostatočná zaťažiteľnosť mostov, môže ohroziť plynulú dopravnú obsluhu územia nákladnou dopravou
- nedostatočné sústredenie zdrojov na modernizáciu mostov

Výzvy rozvoja:

- aktualizácia Plánu dopravnej obslužnosti v rámci spracovania Plánu udržateľnej mobility Košického kraja (realizácia v priebehu roka 2020)
- zjednotenie tarifných systémov prímestskej pravidelnej autobusovej dopravy KSK a PSK (realizované od roku 2019)
- vytvorenie spoločného organizátora integrovaného dopravného systému KSK a PSK (realizované od roku 2019)

ENERGETIKA

Silné stránky:

- promptná adaptácia v problémoch energetiky KSK
- odsúhlasenie projektu ELENA v spolupráci s EIB
- príprava projektov na rekonštrukciu budov formou EPC projektov
- začiatok implementácie tvorby Nízkouhlíkovej stratégie – schvaľovací proces posudzovania vplyvov na životné prostredie

Slabé stránky:

- chýbajúce databázy majetku, zdrojov energií a spotrebičov energií
- zlý stav budov z hľadiska energetickej efektívnosti – pomalá obnova
- chýbajúci strategický dokument rozvoja energetiky kraja

Výzvy v rozvoji:

- vybudovanie energetického monitoringu a manažmentu na báze IoT
- pasportizácie nehnuteľnosti s následnou implementáciou do databáz

SOCIÁLNA OBLASŤ

Silné stránky:

- priaznivý pomer medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb na území KSK
- kontinuálna práca Úradu KSK v oblasti plánovania rozvoja sociálnych služieb
- zvyšovanie kvality služieb v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK prostredníctvom zavádzania podporných systémových nástrojov (ISO, CAF, CYGNUS)
- jasne zadefinované koncepcie rozvoja sociálnych služieb u verejných poskytovateľov
- systémovo riešené špecializované poradenstvo (optimalizovaná sieť špecializovaných poradenských služieb)
- postupne zvyšujúci sa pomer opatrovateľských služieb a denných stacionárov pre seniorov ku pobytovým formám sociálnych služieb
- zapojenie verejného poskytovateľa sociálnych služieb (LIDWINA DSS) do národného projektu deinštitucionalizácie
- reflektovanie KSK na potreby občanov so špecifickými potrebami (zriadenie špecializovaných zariadení pre autistov, špecializovaných ambulancných služieb pre ľudí s demenciou,...)
- odborný potenciál zamestnancov sociálnych služieb na území KSK
- legislatívne upravená možnosť financovania sociálnych služieb z iných, tzv. nadštandardných činností (§15 ods. 3 zákona o sociálnych službách) a z prostriedkov verejného zdravotného poistenia

Slabé stránky:

- chýba spracovaná analýza o potrebách sociálnych služieb v oblasti krízovej intervencie
- supľovanie nedostatku sociálnych bytov sociálnymi službami (zariadenie podporovaného bývania, útulky, domovy na polceste)
- absencia nízkoprahových sociálnych služieb krízovej intervencie
- neprepojenosť komunitných plánov sociálnych služieb obcí na koncepciu rozvoja sociálnych služieb KSK
- absencia koncepcií rozvoja sociálnych služieb u neverejných poskytovateľov (častá zmena druhu sociálnej služby)
- nedostatočná úroveň vzdelávania zamestnancov sociálnych služieb
- nízke ohodnotenie a nízky status zamestnancov sociálnych služieb

Výzvy v rozvoji:

- zjednotenie posudkovej činnosti
- vytváranie nových pracovných príležitostí prostredníctvom legislatívnych zmien v úprave podmienok priznávania príspevku za opatrovanie a realizácie národných projektov (poskytovaním opatrovateľskej služby) a tým aj zníženie nezamestnanosti v kraji
- existencia viacerých strategických dokumentov a programov na národnej úrovni podporujúcich rozvoj komunitných služieb
- široká paleta vzdelávacích kurzov pre zamestnancov sociálnych služieb
- spolupodieľanie sa obcí a miest na financovaní sociálnych služieb
- zvýšenie príspevku za opatrovanie blízkej osoby

- potenciál obcí, ktoré môžu v spolupráci s Úradom KSK komunitne plánovať rozvoj sociálnych služieb v závislosti na potrebách miestneho obyvateľstva
- prítomnosť univerzitných a vysokoškolských pracovísk, ktoré môžu napomôcť rozvoju sociálnych služieb napr. výskumom, ale aj dôslednejším prepojením potrieb praxe so vzdelávaním, možnosť kvalitného ďalšieho vzdelávania zamestnancov a pod.
- prevencia duševných chorôb na stredných školách

ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky:

- väčšina infraštruktúry vo verejnom vlastníctve – investovanie a zveľadenie majetku
- komplexná komunitná infraštruktúra
- odborný potenciál poskytovateľov všeobecnej, špecializovanej a inej špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti
- primeraná sieť ústavných zdravotníckych zariadení

Slabé stránky:

- zastaralá infraštruktúra zdravotníckych zariadení a vysoký investičný dlh nehnuteľností využívaných na zdravotné strediská, resp. prenajímaných poskytovateľom zdravotnej starostlivosti
- nedostatok poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v primárnom kontakte
- absencia komplexného prepojenia zdravotnej a sociálnej starostlivosti s dôrazom na princíp dlhodobej zdravotnej starostlivosti
- nedostatočná dostupnosť zdravotnej starostlivosti vo vybraných špecializáciách
- vysoký priemerný vek lekárov najmä primárnej zdravotnej starostlivosti
- dlhé čakacie doby na špecializovanú zdravotnú starostlivosť, resp. plánované operačné výkony
- nedostatok finančných zdrojov v zdravotníctve
- starnutie populácie

Výzvy v rozvoji:

- zlepšenie kvality a komplexnosti zdravotnej starostlivosti
- možnosť integrácie siete všeobecných lekárov
- príležitosť na komplexnú reformu celého systému poskytovania zdravotnej starostlivosti v SR
- rozširovanie kompetencií všeobecných lekárov
- možnosť zabezpečenia financií z fondov EÚ na podporu primárneho kontaktu
- zvýšenie energetickej úspory zdravotníckych zariadení a tým zníženie prevádzkových nákladov zdravotníckych zariadení
- modernizácia prístrojového vybavenia pre komplexné poskytovanie zdravotnej starostlivosti
- zavedenie eHealth a elektronizácia
- komplexné služby bližšie k pacientovi
- posilnenie primárnej zdravotnej starostlivosti pri trende zvyšujúcej sa prevalencie chronických ochorení
- integrované služby zdravotnej starostlivosti, služby podpory zdravia a služby sociálnej starostlivosti vo vymedzenej spádovej oblasti

CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky:

- mimoriadny prírodný potenciál, zachovalá a atraktívna príroda, vysoká koncentrácia prírodných daností na malom území
- unikátne kultúrno-historické dedičstvo vrátane pamiatok UNESCO
- rozmanitosť potenciálu, ktorá umožňuje vytvoriť celoročnú ponuku pre všetky cieľové skupiny
- výhodná geografická poloha (blízkosť trhov HU, UA a PL a existujúce medzinárodné vzťahy, blízkosť stredísk cestovného ruchu k veľkým mestám - Košice, Prešov, Poprad a k iným turistickým lokalitám – Tatry)
- dopravná dostupnosť kraja zo zahraničia (blízkosť 3 letísk - Košice, Poprad, Budapešť, napojenosť na medzinárodné cestné koridory)
- dostatok ubytovacích kapacít v najviac navštevovaných turistických lokalitách
- existujúca sieť organizácií aktívnych v rozvoji cestovného ruchu (organizácie cestovného ruchu, združenia)

Slabé stránky:

- nízka obsadenosť ubytovacích kapacít
- málo rozvinuté služby cestovného ruchu v malých no turisticky atraktívnych lokalitách, chýbajúce doplnkové služby v rozvinutejších turistických destináciách
- náročnejšia dopravná dostupnosť stredísk cestovného ruchu verejnou dopravou najmä počas víkendov, sviatkov a prázdnin
- nízka diverzifikácia ponuky, nedostatok balíkov – produktov cestovného ruchu mimo hlavnej turistickej sezóny a so špecifikáciou pre cieľové skupiny
- neexistencia mechanizmov na systematickú podporu realizácie a údržby primárnej ponuky a nekomerčnej infraštruktúry v cestovnom ruchu, napr. cyklistické trasy, zabezpečovacie zariadenia a pod. a prvkov
- nedostatočné financovanie a personálne zabezpečenie (odborného personálu) organizácií a združení cestovného ruchu zabezpečujúcich manažovanie cestovného ruchu, neexistencia manažérskych organizácií v lokalitách s turistickým potenciálom
- nedostatočná reálna spolupráca aktérov v cestovnom ruchu
- nevyužívanie moderných nástrojov a možností na propagáciu a marketing ponuky cestovného ruchu

Výzvy v rozvoji:

- koordinovaný a dátovo podložený rozvoj turistických destinácií/ regiónov
- efektívnejšia spolupráca aktérov v cestovnom ruchu s cieľom vytvárať komplexné produkty cestovného ruchu vrátane intenzívnejšieho zapojenia kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK a ich aktivít do produktov cestovného ruchu, následná propagácia
- zachovanie prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva a ich využívanie pre udržateľný rozvoj cestovného ruchu
- budovanie (podpora) nekomerčnej infraštruktúry v cestovnom ruchu (napr. cyklotrasy, bežkárске trasy, vodácke cesty a pod.)
- zlepšovanie dostupnosti a prístupnosti aktív cestovného ruchu
- posilnenie postavenia manažérskych organizácií cestovného ruchu, najmä oblastných organizácií cestovného ruchu

KULTÚRA

Silné stránky

- bohaté a rozmanité kultúrne dedičstvo jednotlivých subregiónov vrátane národnostnej kultúry
- sieť 23 kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je v kraji pomerne rovnomerne rozložená
- nová Konceptcia rozvoja kultúry v KSK 2020 – 2025 (s výhľadom do roku 2030)
- väčšina kultúrnych zariadení už sídli v zrekonštruovaných priestoroch
- systematicky je rozvíjané viaczdrojové financovanie (zvyšuje sa miera samofinancovania deklarovaná každoročne zvyšujúcou sa úspešnosťou v grantoch)
- každoročne evidovaná stabilná alebo zvyšujúca sa návštevnosť na aktivitách
- sú etablované niektoré veľké kultúrne festivaly
- cca 5000 aktérov pôsobiacich v segmente tradičnej ľudovej kultúry v kraji, úspešnosť umeleckých zoskupení v súťažiach a na prehliadkach
- zavádzanie moderných interaktívnych prvkov do programov prezentujúcich kultúrne dedičstvo
- rozvíjajú sa nezávislé kultúrne komunitné aktivity v kraji
- silné základy kreatívnych odvetví v meste Košice

Slabé stránky

- nedostatočne využitý potenciál regionálnych kultúrnych špecifík
- zastaraný dotačný mechanizmus všeobecne záväzných nariadení (VZN) – nevyhovujúci súčasným potrebám a limitujúci rozvoj spolupráce s nezávislými kultúrnymi operátormi
- nesystémové rozdelenie verejných kultúrnych zariadení na rozpočtové a príspevkové organizácie
- nedostatok financií na základnú umeleckú činnosť a rozvojové projekty
- problém s kvalitnými odbornými zamestnancami v zariadeniach z dôvodu nízkeho mzdového ohodnotenia
- neprehľadnosť v podujatiach, aktivitách
- nedostatočný komplexný marketingový manažment kultúrnych inštitúcií
- aktivity v oblasti kultúrneho turizmu bez prioritizácie (nedostatočné prepojenie balíkov cestovného ruchu a ponuky služieb kultúrnych zariadení)
- nedostatočné zabezpečenie a ochrana predmetov kultúrnej hodnoty
- chýbajúce regionálne dáta a analýzy
- nedokončené investície pre obnovu kultúrneho dedičstva

Výzvy rozvoja

- rozšíriť využívanie rôznych funkcií kultúry, otvoriť kultúru pre spoluprácu s inými sektormi verejnej správy a so súkromným sektorom
- aktívne pracovať s návštevníkmi (segmentácia trhu a návštevníkov), zlepšovať služby aj pre zahraničných návštevníkov
- vytvárať novú a atraktívnu ponuku kultúrnych služieb, zavádzať inovácie vrátane „smart“ riešení
- zvyšujúca sa konkurenciu na trhu kultúrnych operátorov z mimovládneho sektora využiť na partnerstvá a spoločné projekty
- vyvinúť nový mechanizmus financovania kultúry, pokračovať v získavaní externých zdrojov

- pokračovať v investíciách pre obnovu, uchovanie a sprístupnenie hmotného kultúrneho dedičstva
- prehodnotiť festivaly a veľké podujatia s ohľadom na ich kvalitu
- optimalizovať sieť a prevádzku kultúrnych zariadení KSK v kraji

ŠKOLSTVO

Silné stránky:

- aktivita škôl zapájania sa stredných odborných škôl do projektov, t.j. získavania mimorozpočtových zdrojov financovania, napr.:
  - 16 úspešných IROP projektov
  - aktívny vstup zamestnávateľov do SDV (duálne zmluvy so zamestnávateľmi, učebné zmluvy so študentmi)
  - aktívna spolupráca SOŠ so zamestnávateľmi (odborný výcvik u zamestnávateľ'a)
  - vstup IT sektora do vzdelávacieho systému SOŠ – zmluva KSK s IT VALEY

Slabé stránky:

- slabá aktivita Stredných odborných škôl do duálneho systému vzdelávania (SDV)
- rastúci počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia
- nedostatočný záujem o regionálne stredné odborné školstvo
- národnostne zmiešané územie – špecifiká – zvýšené nároky na financovanie
- nezaujímajú o profesie, ktoré sú žiadané trhom práce
- rastúci počet škôl u iných zriaďovateľov (neštátnych)

Výzvy v rozvoji:

- sledovanie potrieb trhu práce cez plánovanie výkonov na stredných odborných školách (SOŠ)
- prepojenosť na zamestnávateľov a spolupráca so stavovskými a profesijnými organizáciami
- schvaľovanie učebných a študijných odborov v zmysle potrieb trhu práce v KROVaP

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky:

- fungujúci termovalorizátor pre energetické zhodnocovanie odpadov v Košiciach (Kosit)
- podpora samospráv pri separácii odpadov (OP KŽP, Envirofond)
- optimálne rozmiestnenie subjektov nakladajúcich s odpadom v rámci kraja
- výstavba a prevádzkovanie zberných dvorov a zariadení na zber, triedenie a znovuzhodnotenie odpadov, postupný prechod na obehové hospodárstvo
- využívanie miestnych zdrojov (pramene, vrty) pre zásobovanie obcí a miest pitnou vodou
- realizácia výstavby verejných vodovodov spolu s výstavbou verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd
- možnosť alternatívneho spôsobu čistenia odpadových vôd
- lesnatosť Košického kraja, hustá sieť chránených území národného aj európskeho významu (NATURA 2000)
- v prospech kvality životného prostredia je malý rozptyl prevádzok najviac znečisťujúcich ovzdušie, sú sústredené do prirodzených centier
- zabezpečená povodňová ochrana intravilánov sídiel na vodohospodársky významných tokoch

- zanedbané čistenie melioračných kanálov a prívodných drenážnych rúr, ktoré sú zanesené, tým neplnia svoju funkciu odvádzania vôd z pôdy a poľnohospodárska krajina sa nevysušuje
- využívanie OZE v rozumnej miere a v oblastiach kde majú opodstatnenie

Slabé stránky:

- nízke environmentálne povedomie občanov pri predchádzaní vzniku a separácii odpadov
- pri rozhodovaní o spôsobe nakladania s odpadmi v obciach a mestách prevláda ekonomický aspekt nad environmentálnym
- rozvoj hociktorej oblasti ochrany životného prostredia je úplne závislý na aktuálnych výzvach NFP z rôznych zdrojov EÚ a SK
- úplná deformácia poľnohospodárskej výroby priamymi dotáciami na pôdu
- pestovanie geneticky modifikovaných potravín
- minimálna podpora vlastníkov pozemkov v chránených oblastiach ochrany prírody (3.-5.stupeň ochrany prírody)
- nedostatok finančných prostriedkov na environmentálnu infraštruktúru zo strany štátu (verejné vodovody, verejné kanalizácie, ČOV)
- nadradenosť ekonomických ukazovateľov (HDP, zamestnanosť...) nad ukazovateľmi kvality životného prostredia (čistota ovzdušia, kvalita povrchových vôd, výrubu na lesných aj nelesných pozemkoch, vytváranie nových odkalísk)
- chaotické a nerozumné využívanie OZE v oblastiach kde na to nie sú podmienky: fotovoltické elektrárne na ornej pôde, malé vodné elektrárne, ktoré negatívne ovplyvnili faunu aj vodnatosť tokov, prechod na vykurovanie biomasou – zhoršená kvalita ovzdušia vo vykurovacom období.

Výzvy v rozvoji:

- zvyšovať povedomie obyvateľov kraja v oblasti ochrany životného prostredia
- vytvárať a realizovať jednoduché a finančne nenáročné (neviazané na dotácie) projekty v území, ktoré by viedli k zlepšeniu stavu ŽP na lokálnej úrovni, riešenie miestnych problémov, ktoré obyvateľov obce, mikroregiónu trápia
- prechod na ekologické poľnohospodárstvo
- rozvoj a podpora včelárstva
- rozumná podpora elektromobility
- povinné zavádzanie BAT technológií (najlepšie dostupné technológie) vo všetkých oblastiach hospodárstva
- postupný prechod na cirkulárnu ekonomiku (odpady)
- implementácia opatrení na udržanie vody v regióne
- dosiahnuť v maximálnej možnej miere čistenie odpadových vôd
- zmeniť prístup k ochrane prírody vo vzťahu k vlastníkom pozemkov v chránených oblastiach
- nájsť zdravé proporcie medzi rozvojom regiónu, budovaním priemyselných parkov, nových strategických parkov pre zvýšenie zamestnanosti a životnej úrovne obyvateľov kraja a udržaním a zvýšením kvality života ľudí žijúcich v Košickom kraji zlepšením životného prostredia vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti

2. Vyhodnotenie aktivít

Prehľad aktivít PHSR KSK podľa strategických a špecifických cieľov, vrátane definovania postavenia Úradu KSK pri ich napĺňaní (aktivity v réžii Úradu KSK, Úrad KSK ako partner, alebo aktivity mimo Úradu KSK) a stavu rozpracovania v roku 2019 je v nasledujúcej tabuľke.

V texte sú vyhodnotené aktivity PHSR KSK realizované v roku 2019. Niektoré aktivity sú z hľadiska ich relevantnosti, aktuálnych potrieb, finančných zdrojov, či zmien priorit regionálnej politiky predmetom posúdenia na ich zmenu. Zoznam navrhovaných zmien aktivít je uvedený v kapitole 2.4.

Špecifický cieľ / Aktivita		účasť Úradu KSK	stav spracova- vania
Strategický cieľ č.1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce			
1.1 Tvorba nových pracovných miest v IT sektore			
1.1.1	Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci klastra IT Valley a UVP Technicom	P	●
1.2 Tvorba nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky			
1.2.1	Realizácia akčného plánu Regionálnej inovačnej stratégie KSK 2020 cez Európske štrukturálne a investičné fondy	P	●
1.2.2	High-tech park – priemyselná zóna Kechnec	P	x
1.2.3	Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci biomedicínskeho klastra a UVP Biomed	M	●
1.2.4	Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci zelenej ekonomiky	M	●
1.3 Podpora tvorby nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu			
1.3.1	Vytvorenie a fungovanie klastra Kreatívny región	P	●
1.3.2	Vytvorenie a fungovanie platforiem (Creative Coaching Lab, Design Lab, Fashion Lab, ICT Smart Lab, Digital Media Lab, Kultour Lab, Edu Lab)	P	●
1.3.3	Vouchre pre inovácie formou dizajnu	M	●
1.3.4	Meranie kreatívneho priemyslu	P	●
1.3.5	Analýza, mapovania	P	●
1.3.6	Marketing	P	●
1.3.7	Súťaže, ocenenia – kreatívny projekt (pilotný)	P	x
1.3.8	Kreatívne centrum Reduta Spišská Nová Ves	U	x
1.3.9	Zvyšovanie kompetencií zamestnancov kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti	U/P	●
1.3.10	Sieťovanie a podpora tradičných remesiel na území kraja	P	●
1.3.11	Digitalizácia zbierkových predmetov v pamäťových a fondových inštitúciách	P	●
1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu			
1.4.1	Výstavba terminálu integrovanej prepravy (TIP)	P	x
1.4.2	Výstavba globálneho logistického industriálneho parku	P	●

1.4.3	Výstavba obchodno-priemyselného koridoru v smere Maťovce – Košice	M	x
1.4.4	Výstavba obchodno-priemyselného koridoru v smere Dobrá – Košice	M	x
1.4.5	Spracovanie technického zadania pre štúdiu uskutočniteľnosti Via Carpatia	P	√
1.4.6	Spracovanie štúdie uskutočniteľnosti pre dopravný koridor Via Carpatia	P	√
1.4.7	Výstavba dopravného koridoru Via Carpatia	P	●
1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu			
1.5.1	Zlepšiť stav hlavnej a doplnkovej infraštruktúry v cestovnom ruchu pre hodnotné zážitky turistov	P	●
1.5.2	Podporiť spoluprácu aktérov v cestovnom ruchu na inovatívnych spoločných produktoch	P/M	●
1.5.3	Zvýšiť efektívnosť marketingu Košického kraja	P/M	●
1.5.4	Zvýšiť motiváciu podnikov v cestovnom ruchu pripravovať a realizovať vlastné nové produkty a služby	U	●
Strategický cieľ č.2 Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka			
2.1. Tvorba nových pracovných miest podporou vzniku miestnych distribučných a spracovateľských sietí			
2.1.1	Analýza legislatívnych bariér	P	●
2.1.2	Príprava akčného plánu	P	●
Strategický cieľ č.3 Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená			
3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života			
3.1.1	Príprava akčného plánu	P	●
Strategický cieľ č. 4 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti			
4.1 podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania			
4.1.1	Regionálna CSR platforma a webová stránka	M	●
4.1.2	Regionálne CSR ocenenie	M	●
4.1.3	CSR tréning zástupcov MSP v rámci dodávateľského reťazca	M	●
4.2 podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín			
4.2.1	Organizovanie konferencií, seminárov a workshopov za účelom zvýšenia povedomia o potrebe občianskej participácie	-	●
Strategický cieľ č. 5 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv			
5.1 skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb			
5.1.1	Organizovanie konferencií, seminárov, workshopov (budovanie povedomia – oblasť sociálnych vecí a zdravotníckych zariadení)	U	●
5.1.2	Poradenský dom – bezplatné poradenstvo pri riešení rôznych životných situácií	U	●
5.1.3	Tvorba komunikačnej platformy pre sociálnu oblasť	U	●
5.1.4	Špecializované poradenstvo pre občanov kraja	U	●

5.1.5	Tvorba metodík a materiálov pre komunitné centrá; vzdelávanie zamestnancov centier	U	●
5.1.6	Romathan – Regionálne komunitné centrum, špecializované sociálne poradenstvo, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	U	x
5.2 zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva			
5.2.1	Organizácia dňa zdravia	U	●
5.2.2	Vydávanie povolení a kontrola zdravotníckych zariadení	U	●
5.2.3	Vedenie registra povolení (zdravotníckych zariadení)	U	●
5.2.4	Rozpisovanie ambulatnej a lekárenskej pohotovostnej služby	U	●
5.3 skvalitnenie systému vzdelávania			
5.3.1	Realizácia akčných priorít stabilizácie a rozvoja regionálneho trhu práce v IT sektore v Košickom kraji	P	●
5.3.2	Rozvoj kvality vzdelávania v elokovaných pracoviskách stredných škôl zvyšovaním vzdelanostnej úrovne osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami	P	●
5.3.3	Vzdelávanie v profesiách žiadaných trhom práce	P	●
5.4 riadená migrácia			
5.4.1	Realizácia akčného plánu Cestovnej mapy riadenej migrácie v Košickom kraji	U	●
5.4.2	Projekt KapaCITY – Podpora integrácie migrantov na lokálnej úrovni	P	●
Strategický cieľ č.6 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva			
6.1 podpora činnosti Dobrovoľníckeho centra Košického kraja			
6.1.1	Príprava akčného plánu Dobrovoľníckeho centra Košického kraja na roky 2020 až 2024	P	●
6.2 podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva			
6.2.1	Organizovanie konferencií, seminárov, školení a workshopov za účelom zvýšenia povedomia o dobrovoľníctve	P	●
Strategický cieľ č.7 Posilňovanie regionálnej identity rozvojom kultúrneho dedičstva			
7.1 zachovanie kultúrneho dedičstva			
7.1.1	Realizácia expozície Múzeum a Kultúrne centrum Južného Zemplína	U	√
7.1.2	Realizácia expozície Múzeum Spiša	U	√
7.1.3	Realizácia expozície Banícke Múzeum	U	√
7.1.4	Realizácia expozície Zemplínske Múzeum	U	√
7.1.5	Realizácia expozícií Východoslovenské Múzeum	U	x
7.1.6	Zvyšovanie atraktivity pamäťových a fondových inštitúcií	U	●
7.1.7	Divadlo Romathan – rekonštrukcia budovy a zriadenie rómskeho kultúrneho centra	U	x
7.1.8	Oživenie archeoparku v Nižnej Myšli	M	√
7.1.9	Rekonštrukcia a revitalizácia budovy riaditeľstva Banického múzea	U	x
7.1.10	Rekonštrukcia a revitalizácia kaštieľa v Markušovciach	U	x
7.1.11	Rekonštrukcia hospodárskej budovy v Markušovciach	U	x
7.1.12	Vybudovanie centrálného depozitára Východoslovenského múzea v Šaci	U	●
7.1.13	Zriadenie depozitára v Michalovciach	U	x
7.1.14	Podpora vedecko-výskumnej činnosti	U	●
7.1.15	Revitalizácia kaštieľa v Borši	M	●

7.1.16	Rozvoj tradičnej ľudovej kultúry	U	•
Strategický cieľ č. 8 Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov			
8.1 budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry			
8.1.1	Projektové zámery zahrnuté do Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja – oprávnené	P	•
8.1.2	Projektové zámery zahrnuté do Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja – neoprávnené	P	•
8.1.3	Rekonštrukcia zariadenia LUČ DSS v Šemši	U	•
8.1.4	REGINA – domov sociálnych služieb, Kráľovce	U	•
8.1.5	JASANIMA - domov sociálnych služieb, Rožňava	U	•
8.1.6	HARMONIA – domov sociálnych služieb, Strážske	U	•
8.1.7	LIDWINA – domov sociálnych služieb, Strážske	U	•
8.1.8	ANIMA – domov sociálnych služieb, Michalovce	U	•
8.1.9	DSS Baškovce	U	•
8.1.10	IDEA – domov sociálnych služieb, Prakovce	U	•
8.1.11	Zvýšenie energetickej efektívnosti objektov DSS Subsidium, Rožňava	U	•
8.1.12	Romathan – Regionálne komunitné centrum, špecializované sociálne poradenstvo, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	U	x
8.1.13	Európska integrovaná škola Kechnec	M	•
8.1.14	Vzdelávanie v profesiách žiadaných trhom práce	P	•
8.1.15	Výstavba telocvične – športovej haly v meste Košice	-	x
8.1.16	Rozvoj ústavných zdravotníckych zariadení v KSK	M	•
8.1.17	Participácia na projekte realizácie Nemocnice Novej Generácie Michalovce	M	√
8.1.18	Projekt centier integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS)	U	•
8.1.19	Dopravná infraštruktúra	U/M	•
8.1.20	Príprava projektovej dokumentácie a majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov pod cestami	U	•
8.1.21	Vytvorenie a rozvoj integrovaného dopravného systému (IDS) časť A IDS	U/P	•
8.2 zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd			
8.2.1	Projektové zámery zahrnuté do Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja - Operačný program Kvalita životného prostredia	P	•
8.2.2	Protipovodňové opatrenia – odvedenie povrchových vôd, spomalenie odtoku vôd výstavbou hatí, malých vodných nádrží, výstavba suchých poldrov, rekonštrukcia korýt vodných tokov, budovanie ochranných hrádzi v intravilánoch obcí a miest, sfunkčnenie melioračných kanálov na nížinách Košického kraja	M	x
8.3 zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie			
8.3.1	Projekty ELENA	P	•
8.3.2	Riešenie vysokých emisií CO v Košickom kraji	M	•
8.4 zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov			

8.4.1	výstavba zberných dvorov odpadov, zavádzanie nových technológií na zhodnocovanie odpadov, minimalizácia vzniku odpadov	M	•
8.5 uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva			
8.5.1	Organizovanie konferencií, seminárov, školení a workshopov za účelom zvýšenia povedomia	M	x

Legenda:

- U aktivity, ktoré sú čisto v režii Úradu KSK
- P aktivity, na ktorých spolupracuje Úrad KSK ako partner
- M aktivity mimo Úradu KSK
- x aktivita nezačala
- aktivita prebieha
- √ aktivita ukončená

2.1. Hospodárska oblasť

Aktivita 1.1.1. Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci klastra IT Valley a UVP Technicom

Združenie IT Valley v roku 2019 prispievalo okrem iného k budovaniu inovačného ekosystému aj prostredníctvom implementácie nasledujúcich projektov. Projekt s názvom "Zlepšenie vzdelanostnej úrovne študentov stredných škôl v oblasti IT", ktorého cieľom bolo zvýšiť kompetencie a vzdelanostnú úroveň žiakov maďarských a slovenských stredných školách v oblasti IT, prostredníctvom aplikácie nových inovatívnych prístupov k vzdelávaniu a nastaviť dlhodobú a udržateľnú spoluprácu medzi školami a zamestnávateľmi v regiónoch. Projekt s názvom "Driving smart industrial growth through value chain innovation" sa venuje výzvam v industriálnych regiónoch, kde je potenciál pre zvýšenie konkurencie schopnosti a obchodnej hodnoty zvyšovaním vzdelanosti v oblasti inovácií. Malé a stredné podniky potrebujú pomoc s prekonaním nedostatočnej spôsobilosti v tejto oblasti a v integrácii do nadnárodných hodnotových reťazcov. Projekt má za úlohu posilniť regionálne ekosystémy pomocou znalostí a nástrojov a pomôcť firmám prekonať tieto bariéry a vytvoriť udržateľný rast skrz inovácie v hodnotových reťazcoch. Projekt s názvom "Regional policies for competitive cybersecurity SMEs" prináša pohľad na súčasný stav malých a stredných podnikov v oblasti kyber bezpečnosti a jeho cieľom je priniesť zlepšenia a úpravy v metódach a politike v tejto oblasti. Projekt má dve fázy a podieľa sa na ňom 9 partnerov zo 7 krajín Európy.

Už štvrtý rok umožnili "Živé IT projekty" študentom zbierať skúsenosti pri práci na rozmanitých projektoch v spolupráci s firmami. Do projektu sa zapojili 3 univerzitné inštitúcie – organizátor projektu Katedra počítačov a informatiky (KPI) Technickej univerzity v Košiciach, Katedra kybernetiky a umelej inteligencie (KKUI) Technickej univerzity v Košiciach a Ústav informatiky Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach. Záujem spoločností zapojiť sa do prepojenia vzdelávania s praxou vzrastá, keďže tento rok bolo zadávateľov tém až 20. Takéto spojenie vzdelávacích inštitúcií a firiem v klasi IT Valley je na Slovensku unikátom. Celkovo 171 študentov rozdelených do tímov si v rámci vzdelávacieho procesu vyskúšalo metódu SCRUM, pričom odbornú pomoc pri práci na projektoch poskytlo 49 mentorov zo zapojených univerzít a IT spoločností.

Aktivita 1.2.1. Realizácia akčného plánu Regionálnej inovačnej stratégie KSK 2020 cez Európske štrukturálne a investičné fondy

V roku 2019 bola ukončená prvá fáza medzinárodného projektu s názvom "European Life Science Ecosystems", ktorý je zameraný na podporu inovácií v oblasti "life science". V nadväznosti na prvú fázu bude prebiehať druhá fáza, ktorá cieľi na implementáciu nadobudnutých poznatkov počas prvej fázy do praxe a tvorby regionálnej politiky. Aktivity sa budú odvíjať najmä od cieľov stanovených v Regionálnej inovačnej stratégii Košického kraja a v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.

V roku 2019 boli započaté práce na tvorbe konceptu budovania regionálneho inovačného centra Košického kraja v spolupráci s najvýznamnejšími regionálnymi aktérmi v oblasti inovácií prepájajúc akademický, podnikateľský a verejný sektor.

Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia sa v spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach podieľa na implementácii medzinárodného projektu s názvom "Innovation Ecosystem for Smart Elderly Care". Cieľom projektu je vytvorenie a posilnenie spolupráce s organizáciami, ktoré sú schopné poskytnúť najmodernejšie technológie v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti pre starších ľudí.

Aktivita 1.2.2. High-tech park – priemyselná zóna Kechnec

Obec Kechnec, ako správca priemyselnej zóny, vymedzila územie určené pre high-tech park. Obec Kechnec aj v roku 2019 deklarovala svoju pripravenosť poskytnúť potrebné pozemky s infraštruktúrou pre vybudovanie high-tech parku. Je vecou vedenia KSK, či uvedenú príležitosť využije a po dohode s obcou Kechnec začne rokovať s MH SR a vládou SR o financovaní výstavby high-tech parku berúc do úvahy, že vízia vybudovania strategického parku Haniska v okrese Košice – okolie na východe Slovenska a rozhodnutie automobilky BMW sa stala vzdialená.

Aktivita 1.2.3. Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci biomedicínskeho klastra a UVP Biomed

Technologický a inovačný park TIP-UPJŠ je centrom vedecko-technologickej excelencie na UPJŠ v Košiciach v oblasti biomedicíny, biotechnológií, informačných technológií a pokročilých materiálov. Hlavným poslaním TIP-UPJŠ je vybudovanie významného európskeho strediska kapitalizovateľného výskumu a aplikácií, s efektívne fungujúcim zázemím pre podnikateľské aktivity v high-tech priemysle.

Čiastkové ciele TIP – UPJŠ:

- Medzinárodne akceptovateľná úroveň moderného kapitalizovateľného výskumu v limitovanom počte zameraní
- Vysoký potenciál pre transfer technológií s výstupmi cez vlastné start-up spoločnosti
- Reálna spolupráca s high-tech priemyslom v uvedených oblastiach
- Členstvo v Európskych vedeckých (ERA) a technologických (ETP) sieťach
- Vysoký potenciál v príspevku k rastu regionálnej/národnej ekonomiky a rastu zamestnanosti (cez vytvorenie nadštandardných podmienok pre investorov do high-tech sféry prostredníctvom ponuky výsledkov kapitalizovateľného výskumu)

V rokoch 2018 a 2019 sa rozbehli aktivity spojené s kreovaním ekosystému akcelerácie podnikania na UPJŠ. Sú zamerané na kontinuálne zapájanie nových zamestnancov na základe predložených inovatívnych projektov. V procese transferu technológií za účelom efektívnej komercializácie budú využívané formy inkubátor, akcelerátor a spin-off.

Aktivita 1.2.4. Podpora výskumno-vývojovej základne a inovačných aktivít v rámci zelenej ekonomiky

V roku 2019 sa Košický samosprávny kraj zapojil do prípravy projektu v rámci výzvy nadnárodného programu Dunaj. Projekt s názvom “Participative Ecosystems for fostering the revitalization of rural-urban cooperation through governing Danube Circular-Bioeconomy”. Ústrednou témou projektu je podpora obehovej ekonomiky a bioekonomiky, budovanie kapacít v týchto oblastiach a efektívnejší výkon regionálnej politiky na ich podporu.

Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia implementuje medzinárodný projekt v spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach s názvom “Bringing Circular Economy to Peripheral Urban Centres”. Cieľom je podpora transferu inovácií a technológií a zlepšenie služieb a obchodných modelov v rámci miest situovaných v periférnych regiónoch. Výsledkom projektových aktivít budú nástroje a znalosti vychádzajúce z obehového hospodárstva, napomáhajúce vzniku novej dlhodobou-udržateľnej generácie inovatívnych riešení mestských ekosystémov.

Aktivita 1.3.1. – 1.3.7. Kreatívny priemysel

Ministerstvo kultúry SR vyhlásilo dňa 4.7.2019 dlho plánovanú výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (NFP) v rámci IROP 2014-2020 – Prioritná os 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch / Centralizovaná podpora, cez

ktorú aj samosprávne kraje mohli žiadať NFP na zakladanie kreatívnych centier. KSK zaslal žiadosť o NFP na Ministerstvo kultúry SR dňa 9.12.2019.

KSK v spolupráci s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja Košice a s odborníkmi z oblasti kreatívneho priemyslu vypracovali projekt „Kreatívne centrum Košického kraja“, ktoré KSK plánuje vybudovať v areáli na Strojárskej 3 v Košiciach. Značná časť tohto areálu je už v súčasnosti využívaná subjektmi aktívnymi v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu, avšak nespĺňa kvalitatívne ani estetické parametre súčasnej doby a väčšina objektov v areáli vyžaduje rozsiahlu rekonštrukciu. Kreatívne centrum bude poskytovať programy a služby pre identifikované cieľové skupiny na rozvoj kreatívneho talentu a zručností, vrátane aktivít na podporu dopytu.

Aktivita 1.3.8. Kreatívne centrum Reduta Spišská Nová Ves

Aktivita bola plánovaná ako súčasť projektového zámeru Kreatívneho centra v rámci plánovanej výzvy IROP. V roku 2018 nedošlo k vyhláseniu výzvy v rámci plánovanej výzvy IROP pre krajské kreatívne centrá, ale priebežne publikované dokumenty neumožňovali pripravovať projekt mimo sídla krajského mesta. Uvedenú aktivitu možno z týchto dôvodov považovať za neaktuálnu.

Aktivita 1.3.9. – 1.3.11. Kultúrny cestovný ruch

Kultúrne dedičstvo v regióne predstavuje významný potenciál pre ekonomický rozvoj v podobe kreatívnej ekonomiky a kultúrneho turizmu. KSK priamo vytvára ponuku v kultúrnom cestovnom ruchu prostredníctvom múzeí a galérií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Každé z 5 múzeí a 2 galérií v zriaďovateľskej pôsobnosti pripraví každoročne minimálne jednu výstavu, ktorá je konkurencieschopná minimálne na stredoeurópskej úrovni. Múzeá a galérie realizujú aj stále výstavy a expozície, ktoré sú atraktívnou ponukou pre CR. Prostredníctvom členstva v organizáciách cestovného ruchu sa prepájajú s ďalšími aktérmi cestovného ruchu v kraji, napr. podujatie Noc múzeí a galérií. Ďalšia ponuka je realizovaná prostredníctvom desiatok podujatí tradičnej ľudovej kultúry, organizovaných kultúrnymi centrami a osvetovými strediskami v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ako napr. Rejdová, Abovské folklórne slávnosti a ďalšie. Kultúrne organizácie v roku 2019 intenzívnejšie využívali sociálne médiá (facebook, instagram, youtube), veľkoplošné multimediálne plochy v obchodných centrách a na iných verejných priestranstvách. Odbor kultúry a cestovného ruchu vydal nový informačný leták „Umenie a história“ o ponuke múzeí a galérií, tiež v anglickej mutácii „(Art and History“), v rámci Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji bol vytvorený a promován špeciálny program „Enjoy Art, Enjoy History“. Obnovila sa sekcia Zoznam kultúrnych podujatí na webovej stránke KSK, kde je možné filtrovať kultúrne podujatia organizované kultúrnymi organizáciami KSK na dennej báze. Koncom roka boli zabezpečené zo strany kultúrnych organizácií nové propagačné materiály v rámci prípravy programovej ponuky na rok 2020

V roku 2019 sa začalo s realizáciou v rámci programu ENI projekt SMART museum, počas implementácie ktorého sa zatriktívnia expozície v Múzeu Spiša, Múzeu a Kultúrnom centre južného Zemplína v Trebišove a Zemplínskom múzeu v Michalovciach.

V rámci programu Terra Incognita boli v roku v 2019 realizované aktivity kultúrneho turizmu, a to podporou 8 TOP podujatí Terra Incognita, veľkých podujatí (Letecké dni Košice) a projektov podporených v rámci výziev „Podpora kreatívneho cestovného ruchu“ (6 podporených projektov v sume 60 000) a „Tradičie inšpirujú inovácie“ (6 podporených projektov v kultúrnych organizáciách KSK v sume 100 000 €). V rámci programu boli prostredníctvom Košice Región Turizmus realizovaná aj aktivity na podporu TOP lokalít UNESCO (5 projektov).

V rámci schváleného Akčného plánu pre rozvoj ľudovo-umeleckých remesiel v KSK v gescii Odboru kultúry a cestovného ruchu sa okrem otvorenia Remeselníckeho inkubátora (RINK) vytvorila komplexná databáza ľudovo-umeleckých remeselníkov. Ku koncu r. 2019 bolo zapísaných do tejto evidencie vyše 300 aktívnych osôb. Počas roka sa realizovalo 9 edukačných workshopov na rôzne témy – produktové fotenie, nízkonákladové formy marketingu, sociálne siete apod. Pre Remeselnícky inkubátor Gemer bola vytvorená webová stránka a samostatná funpage na facebooku. Prezentácia remeselníckeho inkubátora bola na Dní majstrov ÚEUV v Bratislave, na Profesia Days v Košiciach a bola nadviazaná aktívna spolupráca so Združením gemerských remeselníkov, SBA (Slovak Business Agency), Asociáciou remeselníckych združení a Združením ľudovoumeleckých výrobcov Palác z Maďarska

Zvyšovanie kompetencií zamestnancov kultúrnych organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti ako aj digitalizácia zbierkových predmetov v pamäťových a fondových inštitúciách prebieha kontinuálne v gescii samotných kultúrnych organizácií. Začalo sa s procesom 3D vizualizácií vybraných kultúrnych objektov, v roku 2019 boli zrealizované 4 projekty. V druhom polroku 2019 bol realizovaný vzdelávací workshop na tému „Ako napísať dobrý projekt v kultúre“, s priamou nadväznosťou na internú súťaž „Tradície inšpirujú inovácie“. Cieľom je systematicky rozvíjať a zlepšovať rozvoj projektových zručností zamestnancov kultúrnych organizácií.

Aktivita 1.4.1. – 1.4.2. Výstavba terminálu integrovanej prepravy (TIP) a Globálneho logistického industriálneho parku v Košiciach (GLIP)

ÚKSK sa spolu so zahraničnými partnermi aktívne podieľa na príprave vybudovania Globálneho logistického industriálneho parku (GLIP) v Košiciach tak, aby sa stal strategickou podnikateľskou príležitosťou pre dlhodobé etablovanie medzinárodných investícií v oblasti logistiky a výroby v Strednej a Východnej Európe v druhej priemyselne najvýznamnejšej aglomerácii Slovenska. GLIP predstavuje multimodálny systém, ktorý na jednej strane kombinuje vstup do suchozemského prístavu so širokorozchodnou traťou a duálnym prekladacím terminálom, integrovaný veľkokapacitnými špedičnými halami a distribučnými, montážnymi a výrobnými halami na druhej strane.

Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja schválilo dňa 9.12.2019 na 15. zasadnutí, uznesením č. 319/2019 založenie spoločnosti GLIP KOŠICE, a.s.. Zakladateľmi spoločnosti GLIP KOŠICE, a.s. sa stali Košický samosprávny kraj a INTERPORT PARTNERS GROUP, a.s.. Zastupiteľstvo KSK uznesením č. 318 /2019 zároveň schválilo doplnenie Stanov akciovej spoločnosti GLIP KOŠICE a. s. o konkrétne ustanovenie: „Partner Košického samosprávneho kraja INTERPORT PARTNERS GROUP, a. s., prípadne ďalší akcionári obchodnej spoločnosti GLIP KOŠICE a.s., v prípade neúspechu získania osvedčenia o významnej investícii do piatich rokov (60 mesiacov) budú povinní vrátiť Košickému samosprávnemu kraju aj prevádzkové náklady vo výške 45 000 eur.“

Výstavba GLIP v Košiciach je úzko spätá s výstavbou terminálu integrovanej prepravy (TIP), kompetencie však nie sú v rukách samosprávy. Výstavbu terminálu intermodálnej dopravy prvej základnej časti GLIP-u je vzhľadom k povahe projektu a investičnej náročnosti možné rozbehnúť iba so zásadnou podporou a súčinnosťou štátu. Iba tak vieme byť dostatočne flexibilní, aby sme využili geograficky a geopoliticky výhodnú polohu východného Slovenska v prospech obyvateľov.

Práce na výstavbe TIP boli pozastavené Ministerstvom dopravy a výstavby SR na základe rozhodnutia Európskej komisie.

Aktivita 1.4.3. – 1.4.4. Výstavba obchodno-priemyselných koridorov

Ide o aktivity spojené so zámerom Čínskej republiky rozvíjať projekt Novej hodvábnej cesty, ktorý je zameraný na vybudovanie masívnej, mnohonárodnej zóny ekonomického a politického vplyvu. Do projektu sa zapojili všetky krajiny Vyšehradskej štvorky. Ich hlavným motívom sú obchodné a investičné príležitosti. Zatiaľ sú však tieto aktivity úzko spojené s veľkou geopolitikou, do ktorej vstupuje Čína, Rusko, USA a EÚ, preto ich v súčasnosti môžeme hodnotiť len ako potenciálnu príležitosť.

Aktivita 1.4.5. Spracovanie technického zadania pre štúdiu uskutočniteľnosti Via Carpatia

V roku 2016 bola vypracovaná štúdia, ktorá je rozdelená do troch častí: Začlenenosť do Európskej priestorovej štruktúry, Ekonomické a sociálne charakteristiky regiónu, Strategické odporúčania. Definovali sa v nej základné parametre, ktoré musia byť splnené na výstavbu takého koridoru. Najväčšou prekážkou je usmernenie, ktoré hovorí, že do siete TEN-T môžu patriť len tie koridory, ktoré spĺňajú dva spôsoby prepravy, okrem cestnej ešte minimálne jednu. V našom prípade to predstavuje problém, ktorý v zásadnej miere ovplyvňuje budúce zaradenie tejto tranzitnej cesty do siete TEN-T a následné možné čerpanie z EŠIF, keďže ani loďnú, leteckú prepravu preukázať nevieme. Jedine železničnú, ale keďže táto cesta ide úsekmi, ktoré sú chráneným územím NATURA 2000, predstavuje výstavba ciest problém.

Aktivita bola ukončená.

Aktivita 1.4.6. Spracovanie štúdie uskutočniteľnosti pre dopravný koridor Via Carpatia

Štúdia uskutočniteľnosti ešte nebola vypracovaná. V súčasnosti je to bezpredmetné a nebude sa realizovať na úrovni KSK ani na úrovni EZÚS Via Carpatia, keďže štúdiu by mali vypracovať jednotlivé krajiny/regióny a ich oprávnené inštitúcie – v našom prípade to je NDS a Ministerstvo dopravy.

Aktivita je ukončená, venovať sa jej už nebudeme.

Aktivita 1.4.7. Výstavba dopravného koridoru Via Carpatia

Medzi hlavné aktivity EZÚS Via Carpatia s r.o. patrí aj iniciatíva vedúca k budovaniu prepojenia sever-juh a k zápisu koridoru Via Carpatia do siete TEN-T. V záujme dosiahnutia tohto cieľa sa EZÚS Via Carpatia s r.o. pravidelne zúčastňuje rôznych konferencií a stretnutí na tému tranzitnej cesty Via Carpatia. Prostredníctvom týchto aktivít sa snaží zoskupenie pomocou iniciatívy „zdola - nahor“, teda z úrovne regiónov na národnú a medzinárodnú úroveň, dosiahnuť spomínaný cieľ. Treba však podotknúť, že EZÚS Via Carpatia je len mediátorom v danej téme, môže šíriť osvetu, zúčastňovať sa stretnutí, konferencií v danej téme, prezentovať stav na území KSK a BAZ župy, ale nemá kompetencie na konkrétne kroky v tejto oblasti.

Pravdepodobne v horizonte dvoch rokov sa na spomínaných územiach vybuduje časť cesty Via Carpatia, keďže v KSK bude dokončený južný obchvat Košíc napojený na PSK a v opačnom smere cez rýchlostnú cestu sa napojí cez Maďarsko pri Tornyosnémeti na diaľnicu, ktorá pôjde až po Budapešť. Ostatné krajiny priebežne pracujú na danej téme, budovanie prebieha kúsok po kúsok, avšak celkové prepojenie a vybudovanie koridoru Via Carpatia je hubbou budúcnosti.

Stav budeme priebežne monitorovať.

Špecifický cieľ č. 1.5. Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu

Cestovný ruch tvorí dôležitú súčasť regionálnej ekonomiky Košického kraja. Cieľom aktivít realizovaných z úrovne KSK je vytvárať nástroje na rozvoj cestovného ruchu, zlepšiť

marketing a konkurencieschopnosť prostredia, ktoré priláka a uspokojí potreby návštevníkov a zvýši dopyt po tovaroch a službách poskytovaných podnikateľmi v cestovnom ruchu a následnú tvorbu nových pracovných miest v tomto segmente.

Aktivita 1.5.1. Zatraktívniť krajinu a prírodné prostredie, podporiť infraštruktúru a zabezpečiť prínos primárnej ponuky pre vznik nových produktov v cestovnom ruchu

- KSK v rámci programu Terra Incognita vyhlásil pre rok 2019 dve dotačné výzvy (Podpora kreatívneho cestovného ruchu, Tradície inšpirujú inovácie) v rámci ktorých bolo podporených spolu 9 projektov zameraných na skvalitnenie služieb a infraštruktúry v cestovnom ruchu.

Aktivita 1.5.2. Zvýšiť spoločný prospech aktérov v cestovnom ruchu vrátane podnikateľov zlepšením spolupráce a vzájomnej podpory

- Krajská organizácia cestovného ruchu Košice Región Turizmus, ktorej členom je aj KSK, zrealizovala v roku 2019 spolu 15 výletov po regióne vlakom alebo autobusom.
- V rámci programu Terra Incognita bolo zároveň finančne aj marketingovo podporených 8 TOP podujatí v regióne.

Aktivita 1.5.3. Zvýšiť efektívnosť marketingu Košického kraja ako atraktívneho cieľa pre turistov

- Propagácia a marketing ponuky cestovného ruchu je realizovaná prostredníctvom krajskej organizácie cestovného ruchu Košice Región Turizmus, ktorej je členom aj KSK a podieľa sa na jej financovaní prostredníctvom členského príspevku. Ich hlavnými komunikačnými nástrojmi sú www.kosiceregion.com, www.unesconadosah.sk mobilná aplikácia Košice Región, FB konto.
- Propagácia ponuky a produktov cestovného ruchu je realizovaná priamo oblastnými organizáciami cestovného ruchu a to predovšetkým prostredníctvom vlastných web stránok a účasťou na výstavách a veľtrhoch.

Aktivita 1.5.4. Zvýšiť atraktívnosť odvetvia cestovného ruchu pre pracovníkov aj ďalšie investície v Košickom kraji

- V roku 2019 začal KSK spolupracovať s Technickou univerzitou v Košiciach, Fakulta BERG na využívaní technologickej platformy DBIS (Destination Business Intelligence System, ktorej cieľom je prostredníctvom zberu a vyhodnocovania dát z cestovného ruchu a kultúry vytvoriť priestor na dátovo orientované rozhodnutia pri manažovaní organizácií a turistických destinácií a iniciovaní nových projektov.

Aktivita 2.1.1. – 2.1.2. Analýza legislatívnych bariér a príprava akčného plánu

Akčný plán a projekt s názvom "Cezhraničný akčný plán zamestnanosti pre mikroregión Cserehát" (TAPE) je realizovaný Európskym zoskupením územnej spolupráce Via Carpatia. Akčný plán sa realizuje v rámci Programu spolupráce Interreg Slovenská republika – Maďarsko. Cieľovou oblasťou akčného plánu je mikroregión Cserehát, ktorý sa vyznačuje vysokou mierou nezamestnanosti. Hlavnými dôvodmi tohto javu sú najmä nedostatočná infraštruktúra, nízka úroveň vzdelania a vysoká miera starnutia obyvateľstva. Celkovým cieľom TAPE je znížiť mieru nezamestnanosti v mikroregióne, obnoviť mikroregión „Krásny Cserehát“, využiť jeho endogénny potenciál a nájsť riešenia najzávažnejších problémov. Spomenutý potenciál je v miestnej výrobe, ktorá podporuje rozvoj regiónu a je ústrednou témou TAPE. Hlavný cieľ sa dosiahne vďaka špecifickým cieľom TAPE, ktoré sú: zlepšiť kvalitu ľudského kapitálu, zlepšiť výrobnú infraštruktúru, zlepšiť podmienky predaja miestnych výrobkov a rozvíjať regionálnu značku. Najdôležitejším

očakávaným výsledkom cezhraničného akčného plánu je vytvorenie nových pracovných miest na území mikroregiónu.

Aby sa dosiahol tento výstup a ciele TAPE, uskutočnia sa tieto činnosti a zásahy: zriadenie nových viacúčelových centier, založenie nových závodov na spracovanie poľnohospodárskych výrobkov, vytváranie trhových miest, založenie regionálnej značky, vytvorenie siete miestnych výrobcov, organizácia miestnych trhov a agro podujatí.

Aktivita 3.1.1. Príprava akčného plánu pre podporu rozvoja komunitného spôsobu života

Ide o oblasť, kde je ÚKSK jednou z podporujúcich inštitúcií. V súčasnosti pôsobia v oblasti rozvoja vidieckych oblastí v území dva inštitúty národných politík. Prvá politika je realizovaná na základe zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tá bola v roku 2019 v gescii Úradu vlády SR a príslušných okresných úradov. V roku 2019 sa pripravovali akčné plány pre najmenej rozvinuté okresy Košice – okolie a Michalovce, ktoré boli v priebehu roka 2019 schválené Národnou radou SR. ÚKSK pomáhal pri ich tvorbe, v oboch akčných plánoch je aj samostatná podkapitola, ktorá rieši podporné systémové opatrenia na realizáciu akčného plánu na úrovni Košického samosprávneho kraja. KSK nominoval v roku 2019 do Výboru pre rozvoj okresu Košice – okolie a Michalovce svojich zástupcov, ktorí sa zúčastňujú na jeho rokovaní. Zároveň sa zástupca KSK zúčastňuje rokovaní jednotlivých výborov pri hodnotení žiadostí o regionálny príspevok.

V Košickom kraji bolo v roku 2019 spolu 6 okresov (Trebišov, Sobrance, Rožňava, Gelnica, Košice – okolie, Michalovce), ktoré sú zaradené v zmysle zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov medzi najmenej rozvinuté okresy.

Druhým inštitútom aplikovanej politiky Európskej únie v území kraja je Iniciatíva LEADER. Nástroj LEADER je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Jeho základná myšlienka je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu územia, ktoré organizujú miestne komunity, teda na základe využívania endogénnych (vnútorných) zdrojov, pričom jedným zo základných znakov je prístup zdola nahor. LEADER začal experimentálnym spôsobom na miestnej úrovni integrovať rôzne lokálne rozvojové projekty a myšlienky, aktérov i zdroje a ukázal sa ako ideálny nástroj rozširovania podnikateľskej a sociálne zameraných príležitostí pre vidiecke oblasti. Za dôležitú pridanú hodnotu tohto nástroja možno považovať práve spôsob, akým tento prístup prispieva k rozvoju územia, t. z. prostredníctvom aktívnych ľudí, ktorí svoje územie a obyvateľov dôkladne poznajú, sa v území podarí realizovať projekty menšieho charakteru, ktoré by sa často krátkym prostredníctvom dopytovo orientovaných výziev ani nerealizovali. Na základe tohto prístupu vznikajú v danom území verejno-súkromné partnerstvá, nazývané tiež miestne akčné skupiny (MAS).

V rámci Košického kraja implementovalo v roku 2019 stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou 18 miestnych akčných skupín (MAS Hornád – Slanské Vrchy, o.z.; MAS Sečovský región, o.z.; MAS Rudohorie, o.z.; MAS Bodrog, o.z.; MAS Hnilec, o.z.; MAS Duša, o.z.; MAS Hornád – Čierna Hora, o.z.; MAS Kras, o.z.; MAS Tokaj Rovina, o.z.; MAS Bodva, o.z.; MAS Olšava – Torysa, o.z.; MAS Poondavie, o.z.; MAS Gemer – Rožňava; MAS Roňava, o.z.; MAS Sľubica, o.z.; Miloj Spiš, o.z.; MAS Zemplín pod Vihorlatom, o.z.; MAS OZ Medzi riekami). Podmienkou čerpania finančných prostriedkov bolo udelenie štatútu miestnej akčnej skupiny (MAS).

2.2. Sociálna oblasť

Aktivita 4.1.1. – 4.1.3. Podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania

Spoločenská zodpovednosť podnikania znamená, že firmy pri dosahovaní zisku rešpektujú potreby všetkých partnerov, s ktorými pri svojom podnikaní prichádzajú do kontaktu. Týmito partnermi sú (nielen) zamestnanci, zákazníci, konkurencia, dodávatelia, lokálna komunita i životné prostredie. Firemná filantropia je jeho integrálnou súčasťou, ale pod zodpovedné podnikanie patria aj rôzne ďalšie programy v ekonomickej oblasti (napr. ponuka produktov a služieb pre znevýhodnených) a sociálnej oblasti (napr. starostlivosť o work-life balance zamestnancov), ako aj v oblasti ochrany životného prostredia (napr. znižovanie spotreby energií a CO₂, produkcia eko-výrobkov). Spoločensky zodpovedné podnikanie v Košickom kraji naplňujú najmä zahraničné firmy etablované u nás, ako je U. S. Steel, T-Systems a Embraco.

Agentúra na podporu regionálneho rozvoja v roku 2019 implementovala projekt s názvom “Vzdelávanie pre miestny rozvoj vidieckych oblastí”. Cieľom projektu je posilniť kľúčové zručnosti a zručnosti mladých ľudí v poslednom ročníku škôl (inštitúcie odborného vzdelávania a prípravy a univerzity), nezamestnaných mladých ľudí a lídrov vo vidieckych oblastiach a pomôcť im tak založiť sociálny podnik s cieľom lepšie využiť miestne prírodné a ľudské zdroje, zvýšiť hospodársky rozvoj vidieckych oblastí a zabrániť úniku mozgov.

Špecifický cieľ č. 4.2 Podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín

Zastupiteľstvo KSK kraja schválilo dňa 9.12.2019 na svojom 15. zasadnutí, uznesením č. 320/2019 založenie sociálneho podniku Košického samosprávneho kraja v 100%-nom vlastníctve KSK. Ide o integračný podnik, t. j. verejnoprospešný podnik, ktorého merateľným pozitívnym sociálnym vplyvom je podpora zamestnanosti prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených alebo zraniteľných osôb (podľa § 2 ods. 5, ods. 6 Zákona 112/2018 Z. z.). Partnermi sociálneho podniku KSK budú SOŠ Technická Košice a SOŠ Kráľovský Chlmec a ich absolventi (ako dodávateľ tovarov a služieb) a sociálne zariadenia, školy a školské zariadenia, príp. ďalšie subjekty v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (ako odberateľ tovarov a služieb). Sociálny podnik vo vlastníctve KSK môže vykonávať stavebné práce bez verejného obstarávania do výšky 180 tis. EUR a realizovať dodávky tovarov a služieb mimo stavebných prác bez verejného obstarávania do 260 tis. EUR.

Aktivita 5.1.1. – 5.1.5. Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb

KSK realizuje mnohé aktivity v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktoré zvyšujú kvalitu poskytovaných služieb. Tieto aktivity sú realizované každoročne.

- 16. ročník festivalu dramatickej tvorivosti klientov zariadení sociálnych služieb MOST ÚSMEVOV. Festival sa konal 29. mája 2019 v divadelnej sále košického Jumbo centra. Tento ročník ponúkol ukážku kreativity v podaní netradičných umelcov aj divákovi v metropole kraja. Prehliadku pripravil odbor sociálnych vecí Úradu KSK, DOMKO-DSS, Košice a občianske združenie DOMKO v umení pod záštitou predsedu KSK Rastislava Trnku. Na divadelných doskách vystúpilo 12 kolektívov, z toho 10 súborov bolo zo zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, jeden súbor pricestoval zo Spišského Podhradia a jeden zo Spišského Štvrtku. Most úsmevov chce ukázať, že ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím majú možnosti, schopnosti, talent, tvorivosť a iniciatívu. Zároveň chce upozorniť na prácu zamestnancov v týchto zariadeniach. Na prehliadke predviedli kolektívy rôzne žánre dramatickej tvorby – básnickú i prozaickú, činohru, spevohru, tanec, balet, pantomímu.

- v roku 2019 sa začal realizovať mäkký projekt NPDI – Podpora transformačných tímov, do ktorého sa zapojili 3 zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, a to: REGINA – DSS, Kráľovce, LÚČ – DSS, Šemša a JASANIMA –DSS, Rožňava. V roku 2019 prebiehalo v rámci tohto projektu vzdelávanie zamestnancov, ktoré sa týkalo týchto oblastí a tém:
  1. RPSP – Oblasť sociálnych služieb – 4 témy,
  2. SUPZ – Oblasť aktivizácie a zamestnávania – 2 témy,
  3. CEDA – Oblasť výstavby – 1 téma.

Témy:

- riadenie a manažment zmien v sociálnych službách v procese deinštitucionalizácie a transformácie,
- základy individuálneho plánovania a individuálneho prístupu v sociálnych službách v procese deinštitucionalizácie,
- základy štandardizácie kvality v sociálnych službách v procese deinštitucionalizácie a transformácie,
- tvorba transformačného plánu v procese deinštitucionalizácie a transformácie,
- aktivizácia a príprava na prácu užívateľov sociálnych služieb v procese deinštitucionalizácie a transformácie sociálnych služieb – úlohy manažmentov,
- v roku 2019 bolo v rámci projektu NPDI vyškolených 64 zamestnancov.

V roku 2019 realizovali zariadenia rôzne aktivity v spolupráci s komunitou – školami, obcou, príp. inými zariadeniami sociálnych služieb za účasti prijímateľov a rodinných príslušníkov. Išlo o aktivity konané na lokálnej, krajskej, celoslovenskej alebo medzinárodnej úrovni:

- dňa 04.09.2019 sa uskutočnil VIII. ročník športových hier klientov zariadení sociálnych služieb pod záštitou HARMONIA – DSS a ZpS, Strážske. Športových hier sa zúčastnilo spolu 60 prijímateľov sociálnych služieb z 13 zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.
- III. ročník tanečno-pohybovej súťaže Tancuj srdcom pod záštitou JASANIMA – DSS, Rožňava sa uskutočnil dňa 20.09.2019, ktorej sa zúčastnilo spolu 121 prijímateľov sociálnych služieb,
- V. ročník speváckej súťaže Zlatý slávik sa uskutočnil dňa 13.11.2019 pod záštitou VIA LUX – DSS a ZpS, Košice – Barca, ktorej sa zúčastnilo spolu 22 prijímateľov sociálnych služieb z 11 zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK,
- plavecké preteky v spolupráci so zariadením sociálnych služieb DOMKO, Košice – ide o aktivitu s medzinárodnou účasťou,
- výstava fotografií zo zariadenia sociálnych služieb DOMKO v Dánsku,
- petangový turnaj v zariadení MEREMA MODRÁ,
- účasť prijímateľov sociálnych služieb na Medzinárodných rybárskych pretekoch v Šoporni,
- účasť na kultúrnom podujatí „Úsmevy pre Košice“,
- prezentácia fotografií na MPSVaR SR, MF SR a Mestskom úrade v Žiline, v Synagóge na Zvonárskej ulici v Košiciach.

Na základe projektu „Optimalizácia poradenských služieb KSK“ sa snažíme vytvoriť územne rozloženú sieť špecializovaných poradcov pre jednotlivé cieľové skupiny, odrážajúcu skutočnú potrebu v jednotlivých regiónoch. Sieť poradní bezplatného sociálneho poradenstva pre občanov KSK je vytvorená na základe transparentného výberu z podaných projektov vždy na obdobie dvoch rokov, pričom podmienky siete vychádzajú z dôkladnej a zverejnenej analýzy. Počet špecializovaných sociálnych poradcov v roku 2019 vychádzal z počtu poradcov v r. 2018 na základe výzvy z r. 2017 na vytvorenie siete poradcov v kraji na r. 2018 – 2019 v počte 36. V roku 2019 sa počet poradcov znížil o 1,5 – Psychosociálne centrum o jedného poradcu (v rámci výzvy odsúhlasený 1 poradca iba na r. 2018), Únia sluchovo

postihnutých 0,5 poradcov – z dôvodu ukončenia činnosti k 30.6.2019 (žiadosť poskytovateľa). Špecializovaní sociálni poradcovia poskytovali svoje služby pre týchto 7 tieto cieľových skupín:

- fyzické osoby sociálne vylúčené a ohrozené sociálnym vylúčením,
- fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- fyzické osoby s nepriaznivým zdravotným stavom a ich rodiny,
- rodiny s ťažko zdravotne postihnutým dieťaťom, dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom,
- fyzické osoby s duševnými poruchami a poruchami správania,
- rodiny s deťmi v krízovej sociálnej situácii,
- fyzické osoby ohrozené správaním iných fyzických osôb a obeť správania iných.

Dňa 16.09.2019 Košický samosprávny kraj vyhlásil Výzvu na predkladanie projektov na vykonávanie špecializovaného sociálneho poradenstva v Košickom kraji na roky 2020-2021, ktorej cieľom je vytvoriť optimálnu a efektívnu poradenskú sieť špecializovaných sociálnych poradcov pre jednotlivé cieľové skupiny, ktorá bude bezplatne dostupná pre všetkých občanov podľa aktuálnej územnej potreby Košického kraja. Do výzvy sa v stanovenom termíne prihlásilo 16 organizácií (projektov), s požadovaným počtom 37,25 poradcov. Vo výzve boli, v súlade so zákonom o sociálnych službách, zadané 3 hlavné cieľové skupiny so 16 podskupinami:

- fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, fyzické osoby s nepriaznivým zdravotným stavom a rodiny osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom,
- fyzické osoby ohrozené sociálnym vylúčením a rodiny s deťmi v krízovej sociálnej situácii,
- fyzické osoby ohrozené správaním iných fyzických osôb a obeť správania iných fyzických osôb.

Po vyhodnotení projektov odporučila odborná komisia vytvorenie siete špecializovaných sociálnych poradcov na r. 2020 – 2021 v celkovom počte 28,25 špecializovaných poradcov.

Aktivita 5.1.6. a 7.1.7. Divadlo Romathan – rekonštrukcia budovy a zriadenie rómskeho kultúrneho centra

V roku 2019 sa riešili možnosti na presťahovanie organizácie Romathan do iných priestorov v súvislosti s pripravovaným konceptom Rómskeho domu – Romano kher v Košiciach (došlo k prehodnoteniu celkového zámeru, ktorý je stále v riešení), ako aj z dôvodu nevyhovujúceho stavu sídla divadla na Štefánikovej ulici. Začal sa proces verejného obstarávania na opravu strechy objektu na Továrenskej ulici, ktorá je v nevyhovujúcom stave, avšak z dôvodu problémov bude proces zopakovaný. Prvotné zameranie projektu zvyrazňovalo kultúrny charakter, keďže "Rómsky dom" bol dizajnovaný ako centrum uchovávaného, prezentácie, zdieľania a zveľaďovania rómskej kultúry a autentického umenia, ktoré by zároveň ako multifunkčný priestor umožňovalo rôzne formy ich rozvoja (divadlo, múzeum, vzdelávanie v oblasti rómskej hudby a tanca a pod.), a zároveň by uskutočňovalo a koordinovalo kultúrne aktivity Rómov – jednotlivcov i komunit vrátane zabezpečenia spolupráce s inými inštitúciami na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni. Aktuálne sa koncept prehodnocuje aj v súvislosti s možnými doplnkovými sociálnymi službami.

Aktivita 5.2.1. – 5.2.4. Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Strategickým dokumentom pre oblasť zdravotníctva je materiál pod názvom „Priority zdravotnej politiky pre Košický kraj na obdobie 2016-2020“. V rámci KSK má vydané povolenie cca 2000 poskytovateľov, ktorí prevádzkujú zdravotnícke, resp. lekárenské

zariadenie. KSK v septembri 2019 zorganizoval podujatie pod názvom Deň zdravia, prostredníctvom ktorého sa snaží prezentovať rôzne preventívne opatrenia za účelom zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva.

V roku 2019 vydal lekár KSK celkom 283 povolení. Z toho bolo 233 rozhodnutí o vydaní povolenia na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení – z toho 93 nových povolení, 140 zmien povolení zakladajúcich vydanie nového povolenia, 47 rozhodnutí o zrušení povolenia, 1 rozhodnutie o prerušení konania a 2 rozhodnutia o zamietnutí žiadosti. K vyznačeniu zmeny údajov v povoleniach došlo v 45 prípadoch. Ďalej boli v zmysle príslušných kompetencií vydané 4 oznámenia o zániku povolenia, 23 určenie zdravotného obvodu, 15 potvrdení o platnosti povolenia, 379 nových schválení ordinačných hodín. Jednotlivé rozhodnutia boli riadne a zákonne spracované pri dodržaní určených lehôt. V roku 2019 nebolo voči rozhodnutiu lekára samosprávneho kraja podané žiadne odvolanie. Na základe určených kompetencií boli na ODDZ vykonávané ďalšie činnosti súvisiace s prevádzkovaním zdravotníckeho zariadenia a poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktoré nie sú spracovávané a realizované podľa zákona o správnom konaní a to napr.: vyznačenie zmeny údajov v povolení, určenie rozsahu zdravotného obvodu, schvaľovanie ordinačných hodín, potvrdzovanie platnosti povolenia a dĺžke praxe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

V období roku 2019 vydal farmaceut KSK spolu 63 rozhodnutí. Z toho: 9 rozhodnutí o vydaní povolenia – lekárne; 2 rozhodnutí o vydaní povolenia – výdajne; 8 rozhodnutí o zrušení povolenia – lekárne; 4 rozhodnutí o zrušení povolenia – výdajne; rozhodnutie o zastavení konania – lekárne/výdajne vydané nebolo. Rozhodnutia o zmene podľa § 8 ods. 3 zákona č. 362/2011 Z.z. o liekoch v znení neskorších predpisov bolo vydané nasledovne: nový druh – lekárne 1; nový druh – výdajne 1; zmena garanta – lekárne 32; zmena garanta – výdajne 5; zmena miesta – lekárne 1; zmena miesta – výdajne 0; rozhodnutie o pozastavení činnosti 1; rozhodnutie o zbavení povinnosti mlčanlivosti zdravotníckych pracovníkov 188; rozhodnutie o vrátení správneho poplatku 0; späťvzatie návrhu na začatie konania 0. Rozhodnutie o uložení pokuty nebolo vydané v žiadnom prípade. K vyznačeniu zmeny údajov v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 362/2011 Z.z. v povolení došlo celkovo v 24 prípadoch. Z toho: zmena mena alebo priezviska 6, zmena bydliska alebo sídla 1, zmena štatutárneho orgánu 9, náhradný odborný zástupca 8, schválenie prevádzkového času 50.

V KSK pôsobilo v roku 2019 spolu 26 Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ďalej len „ADOS“). V priebehu roka 2019 bolo vydané 1 nové rozhodnutie o povolení prevádzkovania novej ADOS v Michalovciach, 1 ADOS zmenila miesto prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia z Rožňavy na miesto prevádzkovania Gemerská Poloma.

Na rokovaníach Etickej komisie KSK bolo v roku 2019 posudzovaných spolu 24 nových klinických štúdií, z toho v pozícii lokálnej EK 10, v pozícii centrálnej EK 14. Nové neklinické (observačné) štúdie boli posudzované 3 a posudzované boli celkovo 2 projekty biomedicínskeho výskumu. Ďalej bolo komisiou posudzovaných 107 dodatkov k už schváleným, prebiehajúcim štúdiám, 1 urgentné posúdenie žiadostí na mimoriadnom rokovaní komisie, 3 individuálne povolenia neregistrovaných liekov, 0 skupinových povolení neregistrovaných liekov, 85 súhrnov hlásení o nežiaducich účinkoch liečiv v klinických skúšaníach (SUSAR – priebežné, štvrtročné, polročné, ročné).

Ambulantná pohotovostná služba (ďalej len „APS“) počas r. 2019 už nefungovala v non-stop režime počas celej noci, ale len do 22.00 hod. Ich kratšiu prevádzku priniesla novela zákona o zdravotnej starostlivosti v predchádzajúcom období. APS nie je určená pre ťažké a akútne stavy, ako napríklad infarkty alebo vážne zranenia, o takýchto pacientov je bezodkladne postarané na urgentných príjmoch v nemocniciach, v prípade potreby sa volá priamo záchranná zdravotná služba. Na jednotlivé pevné body APS nadväzuje lekárenská pohotovostná služba (ďalej len „LPS“), ktorá bola pre pacientov počas r. 2019 k dispozícii pri

každom pevnom bode APS do 22,30 hod. Koncom sledovaného obdobia došlo k legislatívnej zmene pri poskytovaní LPS, ktorá sa prejavila až počas nasledujúceho kalendárneho roka. V roku 2019 bolo na ambulanciách všetkých druhov APS a zubno-lekárskej pohotovostnej služby (ďalej len „ZLPS“) v kraji ošetrovaných spolu 138 124 pacientov. Výjazdovou formou bolo ošetrovaných 5448 pacientov. Do ústavného zdravotníckeho zariadenia bolo z celkového počtu ošetrovaných osôb odoslaných 11 217 pacientov. V roku 2019 bol v rámci APS a ZLPS ošetrovaný približne každý 6-ty obyvateľ kraja.

V rámci snahy o zvýšenie kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti a tým aj zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva, bolo vykonaných celkom 25 kontrol zdravotníckych zariadení poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, z toho 8 kontrol sa uskutočnilo v ústavných zdravotníckych zariadeniach. Ďalej bolo vykonaných 9 kontrol u poskytovateľov lekárenskej starostlivosti. Vykonanými kontrolami bolo zistených 95 nedostatkov týkajúcich sa povinností poskytovateľov, ktoré boli následne riešené ďalším konaním.

Aktivita 5.3.1. Realizácia akčných priorít stabilizácie a rozvoja regionálneho trhu práce v IT sektore v Košickom kraji

Jednou z priorít je zabezpečiť prísun pracovnej sily v oblasti IT na trh práce. Z toho dôvodu začala v spolupráci s UPJŠ Košice od roku 2017 implementácia národného projektu IT akadémia 21. storočia. Jeho úlohou je nastavenie efektívneho modelu vzdelávania a prípravy mladých ľudí pre aktuálne i perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti na trhu práce so zameraním sa na profesie v oblasti informatiky a informačno-komunikačných technológií. Na základe podpísanej dohody bolo do projektu zapojených 27 stredných škôl. Projekt v roku 2019 úspešne pokračoval vyškolením učiteľov na stredných školách a následne overovaním metodík vzdelávania vo vyučovaní IT.

Úspešne pokračovali rozbehnuté projekty:

1. SPŠE v Košiciach v spolupráci s T- Systems Slovakia v odbore 2563Q Počítačové systémy – duálne pomaturitné vzdelávanie,
2. SOŠ Ostrovského 1, Košice v spolupráci s pobočkou v Košiciach firmy AT&T v USA – 2561 M informačné a sieťové technológie; SOŠ Ostrovského spustila v septembri 2019 aj projekt OpenLab zameraný na umelú inteligenciu v spolupráci so Siemens Healthineers, ktorý je technologickým garantom,
3. Obchodná akadémia, Polárna, Košice a Obchodná akadémia, Trebišov – príprava žiakov v obchodnej akadémii – podnikové informačné systémy pre centrá zdieľaných služieb,
4. Technická akadémia Spišská Nová Ves – programovanie a riadenie CNC strojov,
5. SOŠ technická, Partizánska 1, Michalovce – robotizácia.

Aktivita 5.3.2. Rozvoj kvality vzdelávania v elokovaných pracoviskách stredných škôl zvyšovaním vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami

Na podporu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia vypísalo MŠVVaŠ SR, ako Sprostredkovateľský orgán pre operačný program Ľudské zdroje, výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na podporu celoživotného vzdelávania s názvom „NedisKVALIFIKUJ SA!“. Stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa do výzvy zapojili a v školskom roku 2018/2019 začali realizovať aktivity pre žiakov: tvorba a realizácia vzdelávacích programov na rozvoj kompetencií dospelých a podpora partnerstiev so zamestnávateľmi pri inovácii vzdelávania, podpora mladých ľudí so špecifickými vzdelávacími potrebami pri ich zamestnávaní, podpora inkluzívnych vzdelávacích aktivít pre osoby s osobitými vzdelávacími potrebami, podpora vzdelávacích programov na doplnenie základného alebo nižšieho stredného vzdelania. Celková výška oprávnených výdavkov je 1 316 455,32 €, z toho nenávratný finančný príspevok je vo výške 1 250 632,55 € a výška

finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie spolufinancovania na 7 predkladaných projektov SŠ, ktoré sa zapojili do vyššie uvedenej výzvy je 65 822,77 €.

Úspešné projekty:

1. SOŠ, Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec – Podpora prehlbovania a zvyšovania kvalifikácie,
2. SOŠ, Gemerská 1, Košice – KROK ZA KROKOM KU KRÁSE A PÔVABU – BEAUTY SLUŽBY VO VZDELÁVANÍ,
3. SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Kukučínova 23, Košice – Odborné vzdelávanie znevýhodnených skupín obyvateľstva,
4. Spojená škola, Kollárova 17, Sečovce – Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov mesta Sečovce a okolia,
5. SOŠ, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves – Učme sa novým technológiám,
6. SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice – Technik požiarnej ochrany a člen hasičskej jednotky (DPO).

Nosné úlohy v projekte: Ponúkať žiakom druhú šancu prostredníctvom kurzu na ukončenie nižšieho stredného odborného vzdelávania (ukončenie ZŠ) a ponúkať im účinnú pomoc pri štúdiu (motivácia, vzdelávanie inými metódami, atď.). Z celkového počtu žiakov v elokovaných pracoviskách ukončilo vzdelanie poskytované ZŠ formou kurzu na SŠ celkom 75 žiakov, čo predstavuje 5,6%. V priebehu 1. polroka z rôznych dôvodov zanechalo vzdelanie 192 žiakov. Ku koncu školského roka neprosperovalo, resp. bolo neklasifikovaných ďalších 76 žiakov. Do trojročných odborov postúpilo 40 žiakov.

Riaditelia elokovaných pracovísk pokračujú v spolupráci so zamestnávateľmi, s ktorými majú zavedený „žiacky výrobný program“ (výroba brikiet, výroba paliet, výroba zámkovej dlažby, maliarske a stavebné práce, šitie záster, atď.), resp. na základe dohôd ponúknu starostom obcí stavebné, resp. iné produktívne práce. Realizáciou projektov sa zlepšil materiálno-technické vybavenie elokovaných pracovísk. Školy pokračujú v implementácii projektov.

Aktivita 5.3.3. Vzdelávanie v profesiách žiadaných trhom práce

MŠVVaŠ SR vydáva v súlade so zákonom zoznam odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a zoznam odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce.

Odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce sú zvýhodňované 10% z normatívu, ktorý je určený v danom odbore na žiaka. Z toho dôvodu začal proces zosúladňovania sietí odborov stredných škôl s potrebami trhu práce. Zároveň na základe požiadaviek zamestnávateľov boli spracované odbory potrebné pre trh práce, ktoré boli predložené na schválenie na MŠVVaŠ SR a experimentálne sa začali overovať na stredných školách.

Odbory, ktoré boli zaradené do Experimentálneho overovania na roky 2019/2020 a 2020/21. Všetky 3 odbory budú overované na SOŠ informačných technológií, Ostrovského 1, Košice v nasledujúcich odboroch:

- 2571 K správca inteligentných a digitálnych systémov,
- 2559 M inteligentné technológie,
- 2565 Q špecialista informačnej bezpečnosti,
- 2573 M programovanie digitálnych technológií.

Odbory, ktoré boli schválené MŠVVaŠ SR a zaradené do siete škôl v školskom roku 2018/2019 a 2019/2020 pre školy v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK:

6310 Q	Financie	Obchodná akadémia, Watsonova 61 Košice
2433 H	Obrábač kovov	Spojená škola s organizačnými zložkami Gymnázium a SOŠ techniky a služieb Sečovce
3661 H	Murár	Spojená škola s organizačnými zložkami Gymnázium a SOŠ techniky a služieb Sečovce

2561 M	Informačné a sieťové technológie	Spojená škola s organizačnými zložkami Gymnázium a SOŠ techniky a služieb Sečovce
2426 K	Programátor obrábacích a zváracích strojov	Spojená škola s organizačnými zložkami Gymnázium a SOŠ techniky a služieb Sečovce
7476 M	Spracovanie dát v športe (exp)	Stredná športová škola, Trieda SNP 104, Košice
7475 M	Digitálne služby v športe (exp)	Stredná športová škola, Trieda SNP 104, Košice Stredná športová škola, Trieda SNP 104, Košice
6444 H	Čašníik, servírka	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Rožňavská Baňa 211, Rožňava
6445 H	Kuchár	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Rožňavská Baňa 211, Rožňava
6445 H	Kuchár	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Školská 1, Michalovce
6330 K	Bankový pracovník	Obchodná akadémia, Watsonova 61 Košice
2950 M	Poradenstvo vo výžive	Hotelová akadémia, Radničné námestie 1, Spišská Nová Ves

Odbory, ktoré sú v experimentálnom overovaní:

4338 M	Veterinárny asistent pre ambulancie	SOŠ veterinárna, Nám. mladých poľnohospodárov 2, Košice
6343 M	Športový manažment	Stredná športová škola, Trieda SNP104, Košice
8271 M	Digitálna maľba – koncept art	ŠUV, Jakobyho 15, Košice
8272 M	Dizajn digitálnych aplikácií	ŠUV, Jakobyho 15, Košice
8292 M	Dizajn exteriéru	ŠUV, Jakobyho 15, Košice
2495 K	Autotronik	SOŠ automobilová, Moldavská cesta 2, Košice
3349 K	Mechanik drevostavieb	SOŠ drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves
3349 K	Technik drevárskych CNC zariadení	SOŠ drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves
3447 K	Grafik digitálnych médií	SOŠ drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves
3667 K	Technik vodár vodohospodár	SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice
4532 K	Agromechatronik	SOŠ, Moldava nad Bodvou

Aktivita 5.4.1. Cestovná mapa riadenej migrácie v Košickom kraji

Hlavným cieľom stratégie je dosiahnutie riadenej migrácie cestou vytvorenia spolupracujúcej siete všetkých orgánov a inštitúcií prichádzajúcich do styku s problematikou migrantov. Realizácia integračnej politiky teda vychádza z koordinovanej spolupráce štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, samosprávy ako aj samotných komunit cudzincov a predpokladá zapojenie mimovládnych a iných organizácií pôsobiachich v oblasti integrácie cudzincov. Nakoľko neboli vyčlenené špecifické financie k realizácii Cestovnej mapy riadenej migrácie v Košickom kraji, aktivity s ňou súvisiace boli v roku 2019 realizované v súčinnosti s mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v oblasti migrácie a integrácie cudzincov. Ide najmä o projekt KapaCITY, kde bola žiadateľom Liga za ľudské práva o.z. a medzinárodný projekt Integra, do ktorého sa za Slovenskú republiku zapojila nezisková organizácia ETP Slovensko v spolupráci s mestom Košice.

Aktivita 5.4.2. projekt KapaCITY – Podpora integrácie migrantov na lokálnej úrovni

V roku 2017 Košický samosprávny kraj podporil prípravu projektu KapaCITY – Podpora integrácie migrantov na lokálnej úrovni, ktorý bol podaný v rámci výzvy SK 2017 AMIV SC2.1.. Žiadateľom projektu je Liga za ľudské práva o.z. a Košický samosprávny kraj má v rámci projektu vytvorenú pozíciu koordinátora, prostredníctvom ktorého poskytuje pomoc a podporu pri realizácii projektu.

V rámci projektu bola spracovaná analýza a podrobný výskum situácie cudzincov na území Košického kraja. Vo februári 2019 bola predstavená Výskumná správa – Integrácia cudzincov v Košickom samosprávnom kraji (<https://www.hrl.sk/assets/files/obsah/154-Integracia-cudzincov-v-KSK.pdf>). Výsledkom štúdie je predpoklad, že počet cudzincov bude v kraji narastať. Košický kraj je už dnes zaujímavý pre zahraničných študentov nielen na vysokých školách, ale čoraz viac aj na stredných odborných školách. Navyše je možné očakávať, že rozvoj kraja spojený s rozvojom IT sektora a príchodom väčších investorov na jeho územie bude nevyhnutne spätý aj s príchodom väčšieho počtu zahraničných zamestnancov.

V marci 2019 sa uskutočnil 3-dňový tréning o právnych a sociálnych otázkach pobytu cudzincov na Slovensku určený pre zamestnancov samosprávy. V marci 2019 bolo zorganizované aj prvé stretnutie pre cudzincov v Košiciach o samospráve, kde im boli predstavené kompetencie samosprávneho kraja, mesta a diskutovalo sa o potrebách cudzincov pri ich integrácii v Košickom kraji. V decembri 2019 sa zástupcovia Košického samosprávneho kraja zúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v Brne s cieľom stretnúť sa so zástupcami Magistrátu mesta Brno, zástupcami Centra pre cudzincov Juhomoravského kraja a so zástupcami Organizácie na pomoc uprchlíkum a zoznámiť sa s ich aktivitami zameranými na integráciu cudzincov.

Aktivita 6.1.1. Príprava akčného plánu Dobrovoľníckeho centra Košického kraja na roky 2020 až 2024

Myšlienka vytvorenia Regionálneho centra dobrovoľníctva v Košickom kraji vznikla na základe výstupov z projektu Stratégia na zmiernenie sociálnej exklúzie v Košickom kraji, ktorý bol spracovaný na Úrade KSK v roku 2015. V Košickom kraji však od roku 2011 funguje Dobrovoľnícke centrum Košického kraja, ktoré svojou náplňou plne vyhovovalo stanoveným požiadavkám. Po vzájomných rokovaniach sa Úrad KSK stal v roku 2016 členom Dobrovoľníckeho centra Košického kraja a ustúpil od požiadavky vzniku nového regionálneho centra dobrovoľníctva. Akčný plán na obdobie rokov 2020 – 2024 bol vytvorený, avšak zatiaľ nebol predložený na schválenie vedeniu KSK.

Aktivita 6.2.1. Podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva

Dobrovoľnícke centrum Košického kraja prvýkrát získalo trojročnú zmluvu na dotáciu z Ministerstva školstva SR, teda na roky 2018 – 2020. Dobrovoľnícke centrum Košického kraja bolo v roku 2019 podporené finančne z prostriedkov KSK.

V roku 2019 boli realizované nasledujúce aktivity:

- Realizoval sa nafúknutý Týždeň dobrovoľníctva a to v trvaní od 15 – 30.9.2019 kde sa dobrovoľníckych aktivít zúčastnilo cez tisíc dobrovoľníkov a odpracovalo sa viac ako 4000 hodín práce po celom kraji.
- Pracovalo sa na získaní štandardov kvality práce s dobrovoľníkmi s viac ako 200 organizáciami.
- Realizovali sa tri oceňovania, a to vo februári 2019 v Košiciach bolo krajské oceňovanie Srdce na dlani za rok 2018, 28.11.2019 sa krajské oceňovanie Srdce na dlani za rok 2019 konalo v Spišskej Novej Vsi. V decembri 2019 sa v spolupráci s Cardom realizovalo národné oceňovanie Srdce na dlani za roky 2018 a 2019.

- Realizovali sme trojdňové medzinárodné školenie pre predstaviteľov samospráv a hlavných miest dobrovoľníctva v Košiciach a na Tokaji v septembri 2019.
- Propagovali sme dobrovoľníctvo v rámci regionálnych médií, syndikátu novinárov a sociálnych sietí – viac ako 40 aktivít, ktoré sa realizujú v organizáciách v Košickom kraji.
- Manažovaní sme titul európskeho hlavného mesta dobrovoľníctva pre Košice.
- Realizovali sme sériu školení pre žiakov stredných škôl na podporu dobrovoľníctva, ako aj sériu pre žiakov základných škôl a taktiež zvlášť školenia pre žiakov a členov žiackych školských rád.
- Série workshopov a konzultácií pre učiteľov základných a stredných škôl na realizáciu Service learningu.
- Vytvorená metodická príručka k téme service learningu pre základné a stredné školy, zameraná na vodozádržné opatrenia na školách.
- Práca na podpore service learningu s Platformou dobrovoľníckych centier na národnej úrovni.
- Práca na celoslovenskej stránke www.srdcenadlani.sk, ktorá by sumarizovala aktivity oceňovania vo všetkých krajoch, pričom by taktiež propagovala jednotlivých víťazov v krajoch.
- Práca na celoslovenskej úrovni na transparentnom oceňovaní Srdce na dlani v jednotlivých krajoch, pričom sa stanovili rovnaké kategórie pre oceňovanie, aby bolo možné oceňovaním nadviazať na celoslovenskú úroveň.
- Vytvorenie tímu sociálnych pracovníkov pre Spišskú novú Ves.
- Propagácia dobrovoľníctva a našich aktivít na viacerých verejných podujatiach: Profesia days, Deň kariéry TUKE, Veľtrh zahraničných univerzít.
- Komunikácia a workshopy pre Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny ohľadom efektívnejšej propagácie dobrovoľníctva medzi nezamestnanými uchádzačmi o zamestnanie.
- Propagácia príkladov dobrej praxe na našej webovej stránke, na sociálnych sieťach a v rádiu FM v časti o dobrovoľníctve. Vznikla podstránka príbehov dobrovoľníctva ocenených dobrovoľníkov.
- Realizácia stretnutí s účastníkmi mládežníckych výmen na výmenu know – how.
- Propagácia nového programu Európsky zbor solidarity, ale taktiež Erazmu +, vďaka ktorému môžu mladí ľudia odísť na dobrovoľnícku činnosť do zahraničia.
- Poskytnutie viac ako 400 konzultácií organizáciám, ktoré mali akýkoľvek problém či dotaz ohľadom dobrovoľníctva.
- Poskytnutie dobrovoľníckej príležitosti viac ako 15 firmám, ktoré chceli v rámci firemného dobrovoľníctva pomôcť pri nejakej aktivite v kraji.
- Maľovanie dvoch múrov v Košiciach, ktoré nesú symbol Európskeho hlavného mesta dobrovoľníctva 2019.
- Začatá spolupráca s firmou Kosit pri jarných aktivitách Za čistejšie Košice a nájdenie dobrovoľníkov pre jednotlivé mestské časti, ktoré sa do akcie Za čistejšie Košice zapojili.
- Umiestnených viac ako 300 dobrovoľníkov do nemocníc, organizácií, domovov sociálnych služieb, do jednotlivých mestských častí, či do environmentálnych zoskupení.
- Získavali sme každý štvrtý rok podnety od jednotlivých poslancov na aktivity v kraji, či oblasti, v ktorých vieme pomôcť pri zefektívnení či naštartovaní dobrovoľníctva.
- Každý mesiac sme poslednú nedeľu v mesiaci mali workshopoch a propagačné aktivity v Dobrotrolejbuse, ktorý premával v Košiciach.

- Ďalej sa rozvíjal program pre materské školy – Adoptuj si svoju škôlku, pričom tento program okrem Košíc a Košíc – okolia sa snažíme aplikovať aj na okres Spišská Nová Ves.
  - Získavajú sa nové kontakty a buduje sa databáza pre celú oblasť Rožňavy, kde sa zatiaľ najmenej, okrem domovov sociálnych služieb, darí rozvíjať dobrovoľníctvo, dobrovoľníctvo sme vyvíjali najmä v oblasti Dobšiná, Slavošovce, Štítnik.
  - Komunikácia s dobrovoľníckymi centrami v zahraničí o vytvorení medzinárodnej konferencie v oblasti dobrovoľníctva, buď koncom roka 2019 alebo v jarných mesiacoch 2020.
  - Vytvorili sme program KREDo, kde zapájame dospelých Rómov do rozvoja cestovného ruchu a do eliminácie negatívneho vplyvu osád na cestovný ruch.
  - Vytvorili sme program BBS a vzdelávame rómske deti v rôznych častiach Košického kraja
- Najdôležitejšou súčasťou práce v DCKK denne je komunikácia s organizáciami a novými dobrovoľníkmi, či firmami, mestami, obcami a mestskými časťami a hľadanie dobrovoľníkov pre jednorazové dobrovoľníctvo, na rôzne akcie a pre dlhodobé dobrovoľníctvo najmä v sociálnych službách.

Špecifický cieľ 7.1. zachovanie kultúrneho dedičstva

Zastupiteľstvo KSK schválilo na svojom 14. zasadnutí dňa 21.10.2019 Koncepciu rozvoja kultúry v Košickom samosprávnom kraji 2020-2025 (2030), ktorá obsahuje tri hlavné programy: Regionálna kultúrna identita, Kultúrny cestovný ruch, Kreatívny priemysel a dva kľúčové procesy: Optimalizácia správy a prevádzky kultúrnych organizácií, Investície do obnovy kultúrneho dedičstva. Koncepcia predstavuje základný strategický dokument pre rozvoj kultúry a zachovanie kultúrneho dedičstva v kraji. Opatrenia a aktivity plánované pre zachovanie kultúrneho dedičstva v regióne v gescii OKaCR boli orientované do týchto prioritných oblastí: príprava a realizácia nových expozícií, ochrana a sprístupňovanie hmotného kultúrneho dedičstva, celkové skvalitňovanie kultúrnych služieb, uchovanie a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva. Vzhľadom na objem financií v rozpočte KSK sa na naplnenie opatrení v programovej časti realizovali nasledujúce aktivity.

Aktivita 7.1.1. – 7.1.6., 7.1.14. realizácia expozícií a skvalitňovanie služieb

Kultúrne služby v regióne zabezpečuje KSK prostredníctvom svojich 23 kultúrnych zariadení (5 knižníc, 3 osvetové centrá, 3 kultúrne centrá, 1 hvezdáreň, 5 múzeí, 2 galérie, 4 divadlá) a prostredníctvom spolupráce s ostatnými aktérmi v regióne.

Expozície

Múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa v roku 2019 prezentovali 121 výstavami (o 5 viac ako v roku 2018) a ďalšími 518 aktivitami (predovšetkým výchovno-vzdelávacími) v rámci regiónu, na ktorých sa zúčastnilo vyše 195 tisíc domácich i zahraničných návštevníkov. Prebehla interná súťaž na podporu popularizácie vedecko-výskumnej činnosti múzeí a galérií. Múzeá popri stálych 33 expozíciách, ponúkli 23 nových expozícií. Prírastok zbierkových predmetov bol 7 654 kusov. Múzeum a kultúrne centrum Južného Zemplína v Trebišove hostilo v júni celoslovenské podujatie „Festival múzeí“ prvýkrát v Košickom kraji. Dve galérie predstavili verejnosti v priebehu roka 2019 celkom 32 výstav (stálych aj nových), pripravili ďalších 457 aktivít vo svojich zariadeniach pre širokú verejnosť – v tom s osobitným dôrazom na výchovnovzdelávacie aktivity – tvorivé dielne, kurzy, semináre v počte 336 a zorganizovali 121 ďalších kultúrno-spoločenských podujatí. Na prezentovaných výstavách a ostatných aktivitách evidovali tieto dve galérie takmer 56 tisíc návštevníkov. Prírastkové diela sú evidované v počte 2 390. Východoslovenská galéria v Košiciach hostila v roku 2019 udeľovanie Ceny Oskara Čepana.

Ako najvýznamnejšie aktivity v oblasti nových expozícií možno spomenúť:

- Otvorenie Zemplínskeho múzea v Michalovciach a zároveň otvorenie nových stálych expozícií História a Umelecká história.
- Vo Východoslovenskom múzeu: Ján Pástor. Príbehy archeológa z múzea., Boje o Slovensko v roku 1919 a Francúzska vojenská misia,
- Múzeum Spiša: Otvorená stála expozícia: História Spiša I. etapa, Osudy Mariássyovcov z markušovského kaštieľa, Anna Matzová and ateliér Matz a spol.,
- Banické múzeum v Rožňave: RETRO výstava - Nostalgia z časov nedávnych,
- Múzeum a KC Južného Zemplína tradičná výstava: Víno a kraslice,
- Galéria umelcov Spiša: Fotografické výstavy: Lena Jakubčáková: Baba z lesa, Križovatky nápadov, Bahama: Really?.
- Východoslovenská galéria: Zachránené, Umenie Podkarpatskej Rusi 1919 – 1938.

Ďalšie skvalitňovanie služieb

- V roku 2019 pokračoval projekt „Smart museum“ v rámci programu ENI. V projekte sú v rámci KSK zapojené Múzeum Spiša, Múzeum a Kultúrne centrum Južného Zemplína a Zemplínske múzeum.
- Z Fondu malých projektov (Via Carpatia) sa v cezhraničnom partnerstva realizovali projekty: „Jedným klikom za pamätníkom“ – Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach, Župná a Mestská knižnica Františka Rákócziho v Miskolci, „ZSONG, kultúrne bzučanie na integrovaných cestách - Integrované kultúrne inštitúcie“ - Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia, Múzeum Hatvan. V rámci druhej výzvy boli schválené projekty: „Fábry 50“- Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria, Nadácia múzea maďarského jazyka, „Príroda nepozná hranice“ - Zemplínska knižnica v Trebišove, Prírodovedné združenie Holocén
- V rámci programu Interreg HU SK sa podali dva projekty „Capacity Building in partnership across borders for future museums“ a projekt „Interactive Castles in Zemplén-Gömör Region“.
- Pri príležitosti 30. výročia udalostí Novembra 1989 a v spolupráci aj s inými organizáciami v kraji sa realizovalo od septembra do decembra 2019 viac ako 30 kultúrno – spoločenských aktivít pod spoločným názvom „Nežná, 30 rokov po...“.. Nosným podujatím bola výstava s komiksovými prvkami „Prvý dotyk so slobodou“ pod gesciou Verejnej knižnice Jána Bocatia v spolupráci s Univerzitou P.J. Šafárika a Ústavom pamäti národa, zameraná najmä na mladú generáciu.(trvanie predĺžené do 31.1.2020). Kultúrne organizácie sa zapojili svojimi podujatiami (19) aj do osláv „Roku M.R.Štefánika“
- V roku 2019 naštudovali štyri divadlá celkom 18 premiérových predstavení, odohrali spolu 741 divadelných predstavení (o 39 viac, ako v r. 2018) v sídle vlastného divadla a tiež v rámci zájazdových aktivít aj v iných miestach v regióne, mimo regiónu KSK i v zahraničí s celkovou návštevnosťou 110 169, čo je v porovnaní s rokom 2018 (99 557) nárast o 10,6% divákov.
- V piatich regionálnych knižniciach a v Knižnici pri Kultúrnom centre Medzibodrožia a Použia bolo v roku 2019 evidovaných celkom 28 826 aktívnych používateľov služieb knižnice, čo je nárast v porovnaní s r. 2018 (25 747) o 3 079 používateľov. Počet výpožičiek všetkých uvedených knižníc bol 907 423 s nárastom 41 698 výpožičiek v porovnaní s rokom 2018 (865 725), z čoho až 83,7% tvorili absenčné výpožičky. Stav knižničného fondu v uvedených knižniciach predstavoval k 31. 12. 2019 celkom 567 653 jednotiek. V roku 2019 zorganizovali knižnice 2 034 rôznorodých podujatí - aktivít, pričom počet návštevníkov knižníc spolu (vrátane všetkých služieb i podujatí) bol na úrovni viac ako 392 tisíc užívateľov. Pozitívnym trendom je, že napriek vzráhajúcim sa digitálnym technológiám sa počet návštevníkov v regionálnych knižniciach neznižuje, naopak, medziročne narastá vďaka aj nárastu poskytovaných kvalitných aktivít počas roka.

Evidovaný medziročný nárast návštevníkov v uvedených knižniciach predstavuje 9,92%. Asociácia inštitúcií vzdelávania dospelých (AIVD) v SR udelila Cenu AIVD za rok 2019 Verejnej knižnici Jána Bocatia v Košiciach za prínos v oblasti celoživotného neformálneho vzdelávania ako vôbec prvej knižnici v SR. Na území Košického samosprávneho kraja je okrem 5 regionálnych knižníc (z ktorých jedna plní úlohu krajskej, v zmysle zákona), 10 mestských a 130 obecných knižníc. Rezonovali dve problémové oblasti – legislatívna (chýbajúce štandardy alebo nariadenie o výkone metodickej činnosti) a personálna (v mnohých obecných knižniciach chýba vhodný zamestnanec). V roku 2019 vykonali regionálne knižnice okolo 70 metodických návštev vo všetkých okresoch košického kraja. Pre obyvateľov a návštevníkov kraja je prístupných aj ďalších 7 odborných knižníc, ktoré fungujú pri ostatných kultúrnych organizáciách, najmä pri múzeách a galériách.

- V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je jedna hvezdáreň s právnou subjektivitou; ďalšie tri špecializované strediská (v tom dve hvezdárne a jedno astronomické pracovisko) patria do organizačnej štruktúry iných kultúrno-osvetových zariadení, ako je uvedené vyššie. Hvezdáreň v Michalovciach a spomínané tri špecializované strediská usporiadali v roku 2019 vyše 660 kultúrno-výchovných aktivít s počtom vyše 20,5 tisíc návštevníkov.
- V oblasti záujmovo-umeleckej činnosti, ktorú zastrešujú osvetové strediská a kultúrne centrá bol koncom roka 2019 vydaný manuál pre organizáciu postupových súťaží. V uplynulom roku sa v Košickom samosprávnom kraji konalo 44 regionálnych súťaží, 14 súťaží bolo organizovaných v rámci krajskej úrovne a 2 niesli titul celoštátnej súťaže. Celoslovenská súťaž detských folklórnych súborov Eniki – Beniki, vyhlasovateľom ktorej bolo Národné osvetové centrum, bola prvý krát realizovaná v Košiciach v spolupráci s Košickým samosprávnym krajom v odbornej garancii Kultúrneho centra Údolia Bodvy a Rudohoria. Ďalšou celoslovenskou súťažou organizovanou v KSK v roku 2019 bolo Viva il Canto v Spišskej Novej Vsi so zameraním na zborový spev (súťaž zrealizovalo Spišské osvetové stredisko). V roku 2019 sa talentovaní obyvatelia kraja zapojili do 60 súťaží a takmer 300 tvorivých dielní a vzdelávacích aktivít. Celkovo sa do súťaží v rôznych oblastiach záujmu prihlásilo 5 400 účastníkov z radov mládeže, dospelých aj seniorov. V oblasti vizuálneho umenia (fotografia, výtvarníctvo, film) možno konštatovať pretrvávajúci veľký záujem o fotografickú a výtvarnú tvorbu. Odzrkadľuje sa to na počte prihlásených autorov na súťaže z radov mládeže, ale aj seniorov. V oblasti videotvorby sa KSK presadzuje predovšetkým animovanými filmami, ktoré tvoria hlavne deti a stredoškolská mládež. V uplynulom roku sa zviditeľnil náš kraj napríklad aj prostredníctvom úspechu košického fotografa Daniela Pastuchu, ktorý získal spomedzi 257 postupujúcich autorov Hlavnú cenu na celoštátnej súťaži AMFO a v roku 2020 mu bola na základe tohto ocenenia usporiadaná autorská výstava v Primáciálnom paláci v Bratislave.
- Kultúrne organizácie si na svoju činnosť získavajú financie vo veľkej miere prostredníctvom dotácií, grantov a sponzorov. Sledovanými programami pre účely vyhodnotenia tohto ukazovateľa sú nasledovné programy: Fond na podporu umenia; dotačné programy Ministerstva kultúry SR (Kultúra znevýhodnených skupín), Fond na podporu kultúry národnostných menšín (KULTMINOR) a Úradu vlády SR (Kultúra národnostných menšín). Celkovo získali kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK za rok 2019 spolu 726 409 € (čo je o takmer o 6% viac ako v roku 2018). Podaných bolo spolu 157 projektov, z ktorých 121 bolo úspešných, čo predstavuje 77%-nú úspešnosť. Za kultúrne poukazy z Ministerstva kultúry SR získali spolu 88 737 €. Celková suma takto získaných finančných prostriedkov prevyšuje dlhodobý priemer.

Aktivita 7.1.7. – 7.1.13., 7.1.15. rekonštrukcie objektov

Investičné akcie menšieho rozsahu boli realizované priebežne, medzi väčšie investície v roku 2019 možno zaradiť dokončenie rekonštrukcie kaštieľa – Zemplínske múzeum

v Michalovciach, ktorý bol slávnostne sprístupnený verejnosti v septembri 2019. Postupne sa obnovuje činnosť Hvezdárne v Rožňave v gescii Gemerského osvetového strediska. Pripravili sa niektoré projektové zámery ako napr. „Rekonštrukcia Hospodárskej budovy na polyfunkčný kultúrny objekt“ v Markušovciach (Granty EHP a Nórska a štátny rozpočet Slovenskej republiky). Funkčný chod 23 kultúrnych zariadení bol v rámci možností zabezpečený, nevyhovujúce podmienky pretrvávali v sídle Divadla Romathan v Košiciach.

Aktivita 7.1.16. rozvoj tradičnej ľudovej kultúry

- Aktivity v oblasti tradičnej ľudovej kultúry vychádzali z čiastkových koncepčných materiálov krajského významu a plnili sa s nadväznosťou na vlastné plány aktivít kultúrnych zariadení s dôrazom na zachovanie autenticity a pri dodržaní kvalitatívnych kritérií. Nosné piliere v rámci tradičnej ľudovej kultúry sú v oblasti tanečného umenia a folkloristiky, ktoré zastrešuje Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria a v oblasti remeselníckych aktivít, ktoré v rámci kraja zastrešuje Gemerské osvetové stredisko v Dome tradičnej kultúry Gemera. (podrobnejšie Aktivita 1.3.10)
- V r. 2019 bol prezentovaný unikátny program s názvom „Klenoty kraja“ pomocou ukážok z piatich regiónov Košického kraja v jednom ucelenom a umelecky stvárnenom programe. Klenoty kraja mali premiéru počas Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v hokejovom mestečku v Amfiteátri v Košiciach; počas roka sa predstavili na ďalších 5 festivaloch v regióne a v decembri v rámci celovečerného programu Košických rozprávkových Vianoc.
- V roku 2019 pripravili osvetové zariadenia a kultúrne centrá 914 podujatí (prednášky, kurzy, krúžky, tvorivé dielne apod.), na ktorých sa zúčastnilo spolu vyše 117 tisíc návštevníkov. Ďalej zrealizovali 141 súťaží a prehliadok s návštevnosťou vyše 22 tisíc divákov a 45 festivalov s návštevnosťou vyše 82 tisíc divákov. Medzi najväčšie festivaly v kraji patria Tokajský festival, Abovské folklórne slávnosti, Mulatós Romale, Spišské folklórne slávnosti, Zemplínske slávnosti, Festival Dožinky, Gemerský folklórny festival, Svätomartinský festival/LibaGaliba, šicKE-košicKE, Rok na Gemeri.
- V oblasti tanečného umenia a folklóru sa realizovali väčšie metodické aktivity predovšetkým prostredníctvom Kultúrneho centra Údolia Bodvy a Rudohoria, ktoré má krajskú pôsobnosť v kultúrno-osvetovej činnosti. V sledovanom období sa uskutočnilo 8 metodických stretnutí v rámci vzdelávacích cyklov v rôznych tematických oblastiach, ako napr.: rodinné obrady, svadba, hudobný folklór, tanečný folklór, etnomuzikológia, etnochoreológia, divadlo – javiskové práca, práca s pohybom, gestom, rekvizitou apod. Na seminároch sa zúčastnili vedúci a asistenti folklórnych kolektívov, pedagógovia základných škôl a základných umeleckých škôl, lektori, choreografi. Na 8 vzdelávacích stretnutiach z celého regiónu sa evidovalo 240 účastníkov, čo je takmer o polovicu viac ako v predchádzajúcom roku. Rovnako tak väčší úspech zaznamenali tanečné domy s návštevnosťou 745 účastníkov.
- V KSK funguje Platfoma tradičnej ľudovej kultúry, ktorá je poradným orgánom Kultúrneho centra Údolia Bodvy a Rudohoria a na dobrovoľnej báze zoskupuje aktérov z oblasti folklóru. Jej členovia sa pravidelne stretávajú a diskutujú o záležitostiach týkajúcich sa činnosti a fungovania folklórnych kolektívov v KSK v snahe zlepšovania podmienok pre rozvoj tradičnej ľudovej kultúry, návštevnosť vzrástla od roku 2017 z 29 na 61 v roku 2019.

2.3. Environmentálna oblasť

Aktivita 8.1.1. – 8.1.2. Projektové zámery zahrnuté do Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja

Na základe aktualizácie Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja z augusta 2018 prebiehal v roku 2019 postupne proces implementácie projektov uvedených v indikatívnom zozname projektových zámerov.

Aktivita 8.1.3. – 8.1.10. Rozvoj sociálnej infraštruktúry

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK bolo k 31.12.2019 spolu 13 zariadení sociálnych služieb (vrátane organizačných súčastí): ANIMA – DSS, A. Kmeťa 2, Michalovce, ARCUS – SZ a ZpS, Skladná 4, Košice, Michalovce, DOMKO – DSS, Park Mládeže 3, Košice, HARMONIA – DSS a ZpS, Námestie A. Dubčeka 270, Strážske, IDEA – DSS, Breziny 264, Prakovce, JASANIMA – DSS, Špitálska 7, Rožňava, LIDWINA – DSS, ul. Mládeže 1, Rožňava, LÚČ – DSS, Šemša 139, LUMEN – SZ, ZpS a DSS, Jilemnického 1, Trebišov, ONDAVA – DSS, Rakovec nad Ondavou 45, REGINA – DSS, Kráľovce 195, SUBSIDIUM – SZ a ZpS, Betliarska 18, Rožňava, VIA LUX – DSS a ZpS, Košice – Barca s celkovou kapacitou 1840 miest, v členení:

- a) 4 špecializované zariadenia s kapacitou 384 miest v pobytovej celoročnej forme sociálnej služby a 28 miest v ambulantnej forme sociálnej služby,
- b) 12 domovov sociálnych služieb s kapacitou: 877 miest v pobytovej celoročnej forme sociálnej služby, 35 miest v pobytovej týždennej forme sociálnej služby, 109 miest v ambulantnej forme sociálnej služby,
- c) 3 zariadenia podporovaného bývania s kapacitou 25 miest,
- d) 5 zariadení pre seniorov s kapacitou 340 miest,
- e) 3 útulky s kapacitou 42 miest,
- f) služba včasnej intervencie pri zariadeniach DOMKO – DSS, Košice, ANIMA – DSS, Michalovce a JASANIMA – DSS, Rožňava,
- g) požičiavanie pomôcok v zariadeniach sociálnych služieb: HARMONIA – DSS a ZpS, Strážske, LUMEN – SZ, ZpS a DSS, Trebišov, ARCUS – SZ a ZpS, Košice a VIA LUX – SZ a DSS, Košice – Barca,
- h) odľahčovacia služba poskytovaná vo všetkých 13 zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

KSK s účinnosťou od 1.1.2019 realizoval 8. etapu optimalizácie sociálnych služieb za účelom rozšírenie predmetu činnosti zariadenia sociálnych služieb LUMEN – SZ, ZpS a DSS, Trebišov o špecializované zariadenie s miestom výkonu SNP 1079/76, Trebišov. V roku 2019 KSK zároveň realizoval 7. etapu optimalizácie sociálnych služieb, v rámci ktorej došlo k rozšíreniu predmetu činnosti v zariadení DOMKO, ktoré dňa 1.1.2019 začalo poskytovať službu v špecializovanom riadení ambulantnou formou s kapacitou 8 prijímateľov sociálnej služby. Cieľovou skupinou sú prijímatelia s diagnózou Pervazívna vývinová porucha (Autizmus, Aspergerov syndróm a iné poruchy autistického spektra). Dôvodom vzniku navrhovanej sociálnej služby je nárast tohto ochorenia v populácii ako aj skutočnosť, že v Košickom kraji doposiaľ takéto zariadenie neexistuje. V marci 2019 došlo k rozšíreniu predmetu činnosti zariadenia JASANIMA, Rožňava o službu včasnej intervencie s miestom výkonu Košická 29, Rožňava. Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu s ťažkým zdravotným postihnutím do siedmich rokov veku a jeho rodine. Služba sa poskytuje ambulantnou alebo terénnou formou – tzv. priamo v rodine dieťaťa. Cieľom tejto služby je pomoc rodine vyrovnáť s faktom, že sa im narodilo dieťa so zdravotným postihnutím a naučiť sa túto náročnú životnú situáciu zvládať čo najlepšie. Celkovým zámerom KSK do roku 2020 je poskytovanie služby včasnej intervencie u 5 poskytovateľov sociálnych služieb v každom

mikroregiónu kraja: v súčasnosti je služba vytvorená v mikroregiónu Abov (Domko – DSS Košice a 1 neverejný poskytovateľ), Zemplín (Anima – DSS Michalovce), Gemer (JASANIMA), bez tejto služby ostane mikroregión Spiš. Služba včasnej intervencie bola v roku 2019 poskytovaná pri troch zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, a to DOMKO – Košice, ANIMA – Michalovce a JASANIMA – Rožňava a u neverejného poskytovateľa Centrum včasnej intervencie Košice, n.o. K 31.12.2019 bolo uzavretých 164 zmlúv s rodinami a vykázaných 7 750,8 hodín práce s rodinami. V roku 2019 v súvislosti s poskytovaním služby včasnej intervencie boli najčastejšie okruhy problémov: slabá informovanosť verejnosti o službe včasnej intervencie, nezáujem o spoluprácu zo strany lekárov, ťažkosti s poskytovaním služby včasnej intervencie v marginalizovaných a sociálne slabších rodinách, odmietanie integrácie zdravotne znevýhodnených detí zo strany predškolských zariadení, neprijatie skutočnosti rodiča, že u dieťaťa je spozorovaná odchýlka vo vývine. V rámci 9. etapy optimalizácie siete sociálnych služieb zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK vytvorilo terénnu službu požičiavania pomôcok v 4 zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti: HARMONIA, Strážske, LUMEN, Trebišov, VIA LUX Košice – Barca a ARCUS, Košice.

KSK sa zapojil do procesu Deinštitucionalizácie sociálnych služieb (ďalej len „DI“) prostredníctvom zariadenia LIDWINA – Domov sociálnych služieb, Strážske (ďalej len „zariadenie LIDWINA“). Výsledkom procesu DI bude:

- deinštitucionalizácia zariadenia LIDWINA s celoročným pobytom pre deti a dospelých s telesným, mentálnym a zmyslovým postihnutím s kapacitou 78 miest na zariadenie poskytujúce služby na komunitnej báze, v prirodzenom sociálnom prostredí, t.j. v rodinných domoch a bytoch,
- skvalitnenie a rozšírenie ponuky existujúcich služieb a zabezpečenie nových služieb, ktoré sa poskytujú na komunitnej báze v prirodzenom rodinnom prostredí, vrátane inovatívnych služieb komunitnej starostlivosti (t.j. zriadenie nových druhov služieb, napr. špecializovaného zariadenia, zariadenia podporovaného bývania, vytvorenie Centra služieb s odbornými činnosťami rehabilitácie, zriadenie rehabilitačného strediska – ambulatná služba pre občanov z komunity).

V roku 2019 pokračoval schvaľovací proces projektu „Cesta do komunity“, t.j. projektu deinštitucionalizácie zariadenia LIDWINA – Domov sociálnych služieb Strážske, ktorý bol v rámci vyhlásenej výzvy IROP podaný v mesiaci november 2017. Uznesením KSK bolo schválené zapojenie sa do Výzvy na predkladanie Žiadosti o NFP na uskutočnenie procesu deinštitucionalizácie v máji 2017. Na základe rozhodnutia KSK boli nakúpené nehnuteľnosti, dva pozemky na výstavbu dvojdomov a dva domy na rekonštrukciu, ktoré boli nevyhnutné pre zapojenie sa do Výzvy o NFP: IROP-PO2-SC211-2017-17 „Cesta do komunity“. Bola vypracovaná projektová dokumentácia na výstavbu dvojdomov a rekonštrukciu domov, ktorá tvorila prílohu žiadosti o NFP. Vypracovaním Žiadosti o NFP bola poverená Agentúra regionálneho rozvoja Košice, ako zriaďovateľska organizácia KSK. Žiadosť bola predložená v novembri 2017 a schválená v júli 2018. Zmluva s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o poskytnutí nenávratného finančného príspevku IROP-Z-302021M920-211-17 na Projekt „Cesta do komunity“ bola podpísaná na dobu určitú v septembri 2018 do decembra 2028. Celkové oprávnené výdavky na Realizáciu aktivít v sume 2 059 347,72€. Poskytovateľ poskytne NFP maximálne 1 956 380,33€, čo predstavuje 95% celkových oprávnených výdavkov a prijímateľ zabezpečí 5% v sume 102 967,39€ celkových oprávnených výdavkov a zabezpečí zdroje na úhradu všetkých neoprávnených výdavkov. Termín realizácie projektu bol od septembra 2018 do júna 2020. Po podpise zmluvy o NFP sa bezodkladne začalo s prieskumom na dodávateľa služieb pri verejnom obstaraní. V novembri 2018 bola podpísaná zmluva na Komplexnú poradenskú činnosť vo Verejnom obstaraní na projekt „Cesta do komunity“ s firmou Ultima Ratio s.r.o. Termín

predloženia výzvy na zhotoviteľa bol február 2019 a ukončenia VO na základe zmluvy o NFP bol predpokladaný na apríl 2019 a začiatok realizácie hlavnej aktivity – výstavby dvojdomov a rekonštrukcia domov na júl 2019. Podklady Výzvy na začatie verejného obstarávania boli Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zaslané na kontrolu a doposiaľ nie je zrejmý výsledok kontroly. Z toho vyplýva, že termín ukončenia verejného obstarávania a začiatku realizácie hlavnej aktivity – výstavby a rekonštrukcie rodinných domov nebude dodržaný. V roku 2019 zariadenie LIDWINA požiadalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o zmenu zmluvy o NFP – nové termíny realizácie verejného obstarávania, začiatku realizácie hlavnej aktivity a ukončenia hlavnej aktivity.

Aktivita 8.1.11. Zvýšenie energetickej efektívnosti objektov DSS Subsidium, Rožňava

V rámci uvedenej aktivity bol v roku 2019 prepracovaný rozpočet stavby.

Aktivita 8.1.13. Európska integrovaná škola Kechnec

V roku 2014 prebehli rokovania na úrovni obce, MŠVVaŠ SR a generálneho tajomníka Európskych škôl. Predkladateľom pri Európskej integrovanej škole je MŠVVaŠ SR. Predkladateľ žiadosti vypracuje tzv. General Interest File (ďalej aj „GIF“), v ktorom uvedie pomerne podrobné informácie o svojom zámere (informácia o medzinárodnom vzdelávaní v krajine všeobecne, typy existujúcich škôl, vzdelávacie programy, podľa ktorých postupujú, personálne zabezpečenie, kritériá kvalifikovanosti, kritériá kvality, ako má byť škola legislatívne zaradená do existujúceho systému vzdelávania v krajine, vzdelávacie ciele a princípy, počet žiakov, štruktúra školy, vyučovacie jazyky, akým spôsobom sa vyučuje materinský jazyk, informácie o školskom priestore – budova školy, ihriská a ďalšie zariadenia patriace ku škole, vyučovacie podmienky, spôsob financovania, atď.).

Postup akreditácie: ministerstvo školstva príslušnej krajiny požiadava začiatkom kalendárneho roka Najvyššiu radu Európskych škôl o schválenie žiadosti, ku ktorej je priložený GIF. K žiadosti sa najprv vyjadrujú inšpektori a spojený pedagogický výbor, ktorý zasadá vo februári a potom rozpočtový výbor, ktorý zasadá v marci kalendárneho roka. V apríli sa koná pravidelné zasadnutie Najvyššej rady EŠ (ďalej aj „NR EŠ“), ktorá odobrený dokument schvaľuje – na schválenie je potrebných 29 hlasov: 28 členských štátov + 1 hlas Európskej komisie. Po schválení dokumentácie Najvyššou radou sa podáva na druhom pravidelnom zasadnutí NR EŠ v decembri na schválenie tzv. Dossier of Conformity (ďalej aj „DoC“) s podrobnou informáciou o personálnom zabezpečení. V tejto fáze sa najímajú do školy učitelia, prijímajú sa žiaci a začína sa vyučovanie. V druhej polovici školského roka sa uskutoční povinný audit a správa z auditu sa posiela do Bruselu za účelom budúcej akreditácie. Po schválení správy z auditu Najvyššou radou (apríl alebo december príslušného roka) sa pristupuje k podpísaniu akreditačnej dohody o spolupráci a podpisom všetkých zainteresovaných strán je proces akreditácie dokončený.

Aktivita 8.1.14. Vzdelávanie v profesiách žiadaných trhom práce

Košický samosprávny kraj schválil v roku 2017 spolufinancovanie pre 17 stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, na ktorých prebiehajú hodnotiace procesy pre projekty s názvom „Intenzita pomoci spolufinancovanie stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK“ v rámci IROP, Prioritná os 2 – Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám, Špecifický cieľ 2.2.3 – Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní.

V súčasnosti na školách prebiehajú procesy v zmysle schváleného harmonogramu procesov riadenia projektu pre školy.

1. SOŠ – Szakközépiskola, J. Majlátha 2, Pribeník – „Modernizácia materiálnych podmienok pre zvýšenie kvality OVaP v poľnohospodárskych odboroch na SOŠ – Szakközépiskola, J. Majlátha, Pribeník“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce:
  - zvýšiť počet žiakov strednej odbornej školy na praktickom vyučovaní v trojročnom učebnom odbore 4524 H agromechanizátor, opravár, následne v študijnom odbore 4512 L poľnohospodárstvo, v študijnom odbore 4210 M agropodnikanie, zameranie 08 poľnohospodársky manažment,
  - zvýšiť kvalitu vzdelávania podľa požiadaviek trhu práce (zlepšiť podmienky pre uplatnenie absolventov odborného vzdelávania),
  - zlepšiť materiálno-technické vybavenie priestorov praktického vyučovania v poľnohospodárstve,
  - zvýšiť kvalitu praktických cvičení s modernými strojmi, mechanizmami a pomôckami v rámci prípravy na budúce povolanie,
  - vytvoriť podmienky na zvýšenie počtu žiakov zúčastňujúcich sa praktického vyučovania priamo u zamestnávateľa a spoločných modelov ďalšieho vzdelávania.
2. SOŠ obchodu a služieb, Školská 4, Michalovce – „Modernizácia centra odborného vzdelávania“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce – zriadiť nove odborné učebne pre odbory hotelová akadémia, čašník servírka, výživa, ochrana a hodnotenie potravín.
3. Stredná priemyselná škola technická, Hviezdoslavova 6, Spišská Nová Ves – „Strojárstvo, elektrotechnika a robotika bližšie k žiakom a praxi“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce sú pre odbory mechatronika, elektrotechnika a strojárstvo.
4. SPŠ elektrotechnická, Komenského 44, Košice – „Učíme sa praxou“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce boli zaradené pre nasledovné odbory: 3918 M technické lýceum, 2675 M elektrotechnika, 2561 M informačné a sieťové technológie, 2563 Q počítačové systémy.
5. SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice – „Kvalitná výučba – základ kvalitnej SOŠ technickej v Košiciach“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce – základom kvalitnej SOŠ technickej v Košiciach je zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy, praktických zručností a zvýšenie kvality poskytovaného celoživotného vzdelávania pre potreby trhu práce prostredníctvom modernizácie MTZ (materiálno-technické zariadenie) vybavenia odborných pracovísk a s tým súvisiacich stavebných úprav na SOŠ technickej v Košiciach. Projekt je zameraný na materiálno-technické vybavenie učebných a študijných odborov skupiny odborov 24 strojárstvo, 33 spracúvanie dreva, 36 stavebníctvo, ktoré má škola v sieti. Ukončené boli stavebné úpravy odborných pracovísk – dielní, a to pre odbory 3667 K technik vodár vodohospodár, 3658 K mechanik stavebno-inštalčných zariadení, 3693 K technik energetických zariadení budov.
6. SOŠ, Ostrovského 1, Košice – „Kvalitná odborná príprava žiakov – úspech absolventov na trhu práce“
 Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce a konkurencieschopnosti regiónu v čase predkladania žiadosti a jej schválenia o NFP projektu IROP boli zaradené študijné odbory 2682 K mechanik počítačových sietí a 2561 M informačné a sieťové technológie, cieľová skupina – žiaci strednej školy (počet 400).

- Počas udržateľnosti projektu budú výsledky projektu (Aktivita č.3 Materiálnotechnické vybavenie) využívať aj ďalšie študijné odbory skupiny 25 Informačné a komunikačné technológie, ktoré sú zaradené v sieti našej školy:
- 2559 M inteligentné technológie
  - 2573 M programovanie digitálnych technológií
  - 2571 K správca inteligentných a digitálnych systémov
7. SOŠ automobilová, Moldavská cesta 2, Košice – „Brána do Tvojej profesijnej budúcnosti“
Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce pre odbory lakovník 2487 H a študijné a učebné odbory pre strojárstvo a elektrotechniku.
  8. SOŠ, Učňovská 5, Košice – Šaca – „Zvýšenie kvality odborného vzdelávania na SOŠ, Učňovská 5, Košice – Šaca“
  9. SOŠ – Szakközépiskola, Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec – „Investícia do odborného vzdelávania prispôbeného regionálnym podmienkam trhu práce“
Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce je vybavenie učebne CNC strojmi a softwérom a vybavenie dielne konvenčnými strojmi a vybavenie dielne a učebni na výuku žiakov pre odbor mechatronika.
  10. SOŠ drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves – „Modernou praktickou prípravou k zamestnanosti“
Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce, prioritne žiaci, ktorí sa pripravujú v študijných a učebných odboroch, v ktorých sa realizuje aj systém duálneho vzdelávania, a to 3341 K operátor drevárskej a nábytkárskej výroby, 3349 K technik drevostavieb, 3370 H čalúnnik, 3355 H stolár na budúce povolanie /budú využívať nové technické vybavenie priestorov pre odborný výcvik a odbornú prax..
  11. SOŠ technická, Partizánska 1, Michalovce – „Pomôžme regiónu“
Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce je podpora orientovaná na žiakov nasledujúcich odborov:
    - 2675 M elektrotechnika (počítačové systémy, elektroenergetika),
    - 2697 K mechanik elektrotechnik,
    - 2682 K mechanik počítačových sietí,
    - 2679 K mechanik – mechatronik,
    - 2411 K mechanik nastavovač,
    - 2675 L elektrotechnika,
    - 2414 L strojárstvo,
    - 2487 H autoopravár,
    - 2683 H 11 elektromechanik - silnoprúdová technika.
  12. SPŠ stavebná a geodetická, Lermontovova 1, Košice – „Zdokonalenie materiálnych podmienok pre kvalitné vzdelávanie v SPŠ stavebnej a geodetickej v Košiciach“
  13. SPŠ strojnica, Komenského 2, Košice – „Modernizácia odborných učební“ – neboli úspešní, čakajú na ďalšiu výzvu.
  14. SOŠ obchodu a služieb, Námestie slobody 12, Sobrance – „Vzdelávanie študentov SOŠ obchodu a služieb, Sobrance pre potreby technicky moderných poľnohospodárskych podnikov regiónu“
Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce v rámci projektu pre odbory agropodnikanie, poľnohospodárske služby (duálne vzdelávanie) – obchodná akadémia (duálne vzdelávanie) autoopravár, mechanik, kuchár.
  15. SOŠ technická, Hviezdoslavova 5, Rožňava – „Kvalitná prax, úspech k zamestnanosti“

Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce – za účelom zvýšenia počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní v odboroch mechanik elektrotechnik, mechanik strojov a zariadení, autoopravár – mechanik, autoopravár a elektrikár.

16. Spojená škola, Kollárova 17, Sečovce – „Modernizácia odborného vzdelávania na Spojenej škole v Sečovciach“

Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce v projekte sú pre elektrotechnické odbory 2682 K mechanik počítačových sietí, 2561 M informačné a sieťové technológie, ktorých cieľom je vybavenie odborných učební pre elektrotechnické odbory, zároveň Materiálno technické vybavenie pre strojárne odbory, 2413 K mechanik strojov a zariadení, 2426 K programátor obrábacích a zváracích strojov a zariadení, 2464 H strojní mechanik, 2433 H obrábač kovov.

17. Obchodná akadémia, Akademia Hronca 8, Rožňava – „Moderné COVP – viac praktických cvičení, viac žiakov“

Výstupy merateľných ukazovateľa projektu v súlade s požiadavkami regionálneho trhu práce v projekte pre študijný odbor 6317 M obchodná akadémia súčasne aj v systéme duálneho vzdelávania, 6317 M 74 obchodná akadémia – bilingválne štúdium.

Aktivita 8.1.15. Výstavba telocvične – športovej haly v meste Košice

V rámci výstavby Atletickej haly v areáli Strednej športovej školy, Trieda SNP 104 v Košiciach bola vypracovaná architektonická štúdia, ktorá stanovila predpokladané náklady na realizáciu uvedenej stavby:

- 4 628 925,00 € - celkové náklady na stavbu,
- 320 000,00 € - projektová dokumentácia a investičná činnosť.

V súvislosti s plánovanou výstavbou Atletickej haly pri Strednej športovej školy je potrebné uviesť, že realizácia projektu sa neuskutočnila na základe viacerých okolností:

- z dôvodu realizácie atletickej haly na pozemku reg. C KN parcelné č. 1466/1 by bolo potrebné odstránenie/zbúranie dvoch stavieb, a to budovy so súpisným č. 1865 na pozemku reg. C KN č. 1466/7 a garáže so súpisným č. 3040 na pozemku reg. C KN parcelné č. 1466/9 v katastrálnom území Terasa,
- spracovaná architektonická štúdia poukázala na možnosti dopravného prístupu z Moldavskej ulice. Hlavný prístup do areálu školy bol možný z ulice Trieda SNP. Vstup do športového areálu bol možný ako z ulice Moldavskej, pričom výstup bol možný smerom na Bardejovskú ulicu. Upozorňujeme na skutočnosť, že v súčasnosti vstup z Moldavskej cesty, s ktorým sa pri pôvodnom návrhu počítalo (jednosmerná cesta), už nie je možný (vlastník pozemku, cez ktorý sa prechádzalo plánuje výstavbu a v súčasnosti už prebieha stavebné konanie), a zároveň vlastník susedného pozemku reg. C KN parcelné č. 1415/2, k. ú. Terasa – Investičná správcovská s.r.o., v susedstve ktorého bude umiestnená atletická hala, nesúhlasí s jej umiestnením vo vzdialenosti 0,5 m od hranice jeho pozemku.

Uskutočnenie realizácie športoviska by bola obtiažne, preto sa k nej nepristúpilo.

Aktivita 8.1.16. Rozvoj ústavných zdravotníckych zariadení v KSK

V pôsobnosti Košického samosprávneho kraja boli od ich delimitácie z MZSR (2003) štyri NsP (NsP sv. Barbory Rožňava, a.s., NsP Spišská Nová Ves, a.s., NsP Trebišov, a.s. a NsP Štefana Kukuru Michalovce, a.s.), ktoré boli neskôr transformované na akciové spoločnosti. V súvislosti so zlým hospodárením nemocníc a nutnosťou realizácie veľkých investícií do predmetných zdravotníckych zariadení sa kraj rozhodol hľadať pre nemocnice strategického investora, od ktorého sa očakával prílev súkromného kapitálu do zdravotníckych zariadení. Proces výberu strategického partnera pre nemocnice s poliklinikami bol počas roka 2011 úspešne ukončený. Víťazom medzinárodného tendra sa stala spoločnosť

Vranovská investičná, s.r.o., ktorej právnym nástupcom je spoločnosť Svet zdravia, a.s.. Víťaz tendra prevzal k 1.9.2011 nemocnice s poliklinikami Zmluvou o dočasnom prevode akcií na obdobie 20 rokov.

Aktivita 8.1.17. Participácia na projekte realizácie Nemocnice Novej Generácie Michalovce

Odstránením technologicky nevyhovujúceho skeletu nedostavaného pavilónu, ktorý bol súčasťou NsP Štefana Kukurú Michalovce, a.s., došlo k rozhodnutiu postaviť pre obyvateľov širokého spádového územia úplne novú nemocnicu s najmodernejším prístrojovým vybavením. Zakladajúcimi spoločníkmi tejto obchodnej spoločnosti sú Košický samosprávny kraj s podielom vo výške 19 %, Mesto Michalovce s podielom vo výške 1 % a obchodná spoločnosť Svet zdravia, a.s. s podielom vo výške 80 % na jej základnom imaní. Zefektívnenie činnosti a fungovania súčasnej nemocnice vyžadovalo rázny zásah a to najmä sústredenie činností pod jednu strechu. K spusteniu Nemocnice novej generácie došlo v decembri 2017. Areál novej nemocnice združuje 443 lôžok, 8 najmodernejších operačných sál, centrálny urgentný príjem, jednodňovú chirurgiu a pod. Poskytovateľom ústavnej zdravotnej starostlivosti je Nemocnica s poliklinikou Štefana Kukurú Michalovce, a.s., majiteľom nehnuteľnosti v ktorej je zdravotná starostlivosť poskytovaná je Nemocnica novej generácie Michalovce, a.s. Nemocnica má zavedený internistický klaster (vnútorné lekárstvo, pneumológia a ftizeológia, neurológia), chirurgický klaster (chirurgia, urológia, ortopédia, úrazová chirurgia, ORL), klaster žena a dieťa (neonatológia, gynekológia a pôrodnictvo, pediatria), klaster JZS, COS, CS (jednodňová zdravotná starostlivosť, centrálné operačné sály, centrálna sterilizácia), klaster OAMIS a urgent (ARO, JIS, urgent), onkologický klaster.

Aktivita 8.1.18. Projekt centier integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS)

Jednou z priorít Ministerstva zdravotníctva SR je oblasť primárneho sektoru. Súčasťou tzv. „reformy zdola“ je aj koncept integrovanej zdravotnej starostlivosti. Hlavným cieľom projektu centier integrovanej zdravotnej starostlivosti, je zvýšenie koncentrácie poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti na Slovensku. Ťažiskom každého integrovaného centra bude poskytovanie zdravotnej starostlivosti v primárnom kontakte, t.j. v odbore všeobecných lekárov pre dospelých a všeobecných lekárov pre deti a dorast. Zároveň však centrum bude môcť rozšíriť poskytované služby, napríklad v oblasti: gynekológia, stomatológia, ADOS, iné špecializované ambulancie a pod. V centrách však môže byť zabezpečené aj sociálne poradenstvo, rehabilitácie, prevencia, poradenstvo a množstvo ďalších služieb. V priebehu r. 2019 boli postupne vyhlasované jednotlivé výzvy na predkladanie projektových zámerov ako aj výzvy na predkladanie žiadostí o NFP. Do predmetných výziev sa záujemcovia (obce a mestá) zapájali aj z Košického samosprávneho kraja. Napriek úspešnému absolvovaniu oboch kôl výzvy, v priebehu r. 2019 sa však ešte nezačala výstavba ani jedného CIZS.

Aktivita 8.1.19. Dopravná infraštruktúra

V období 2017 – 2020 prebieha výstavba diaľnice D1 v úseku Budimír – Bidovce. Príprava ostatných úsekov od Bidoviec po hranicu s Ukrajinou je v štádiu posudzovania vplyvov na životné prostredie, posudzovania variant trasovania a posúdenia návratnosti investícií.

V rámci výstavby rýchlostných ciest sú najlepšie pripravené úseky R2 Šaca – Košické Olšany a R2 Rožňava – Jablonov nad Turňou (tunel Soroška), kde je spracovaný projekt pre územné konanie a prebieha spracovanie projektu pre stavebné povolenie. Príprava ostatných úsekov od Šace po hranicu s Banskobystrickým krajom je v štádiu posudzovania vplyvov na životné prostredie, posudzovania variant trasovania a posúdenia návratnosti investícií.

Z kapitálových prostriedkov KSK bolo financované odstraňovanie havarijných stavov na cestách II. a III. triedy. V období rokov 2016 až 2019 prebiehala príprava stavieb na financovanie zo zdrojov Európskej investičnej banky (EIB) a Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP).

Boli zrealizované prvé stavebné úpravy ciest zo zdrojov EIB: Cesty KSK 11 – A1 Obnova povodňami poškodených úsekov ciest v okrese Košice – okolie, Stavebná úprava cesty III/3680 Čerhov – Veľká Trňa – Malá Trňa – križovatka s I/79, Stavebná úprava cesty III/3311 Čečejevce, Stavebná úprava cesty III/3027 Čučma a Sanácia zosuvu na ceste III/3404 Vyšný Klatov.

Začala sa tiež realizácia modernizácie ciest II. triedy v rámci projektov zo zdrojov IROP – ID R001 II/547 hranica okresov KE/KS – Spišské Vlachy I. etapa, ID R009 II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec, ID R010 II/582 Michalovce – Sobrance.

Aktivita 8.1.20. Príprava projektovej dokumentácie a majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov pod cestami

Príprava projektovej dokumentácie je financovaná buď z kapitálového rozpočtu Košického samosprávneho kraja, alebo ide o oprávnené výdavky v rámci jednotlivých projektov financovaných z eurofondov.

Majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod cestami doteraz nebolo systémovo realizované. Prebieha usporiadanie pozemkov v súvislosti s prípravou konkrétnych stavieb, či už je stavebníkom Košický samosprávny kraj, alebo iní investori.

Novelizáciou zákona č. 446/2001 Z.z. v znení zákona č. 258/2009 Z.z. s účinnosťou od 1.7.2009 pozemky pod cestami KSK, ktoré sú vo vlastníctve štátu, nám štát môže vydať. Avšak keď pozemok nie je súbežný s trasou cesty, je potrebné spracovať geometrický plán, čo predstavuje vysoký finančný nárok na rozpočet KSK.

Ak pozemky pod cestami vlastní fyzická osoba, podľa zákona č. 66/2009 Z. z. usporiadanie pozemkov je možné riešiť cez proces pozemkových úprav buď zámenu pozemkov alebo odkúpením. Tento proces môže trvať 2-3 roky. Odkúpenie neprichádza do úvahy, nakoľko nie sú k dispozícii potrebné finančné zdroje. Zámenu pozemkov neinicujeme, lebo v tom prípade opäť vzniknú náklady na zhotovenie geometrických plánov. Ak by proces inicioval štát, potom tieto výdavky by boli hrazené zo štátneho rozpočtu.

Aktivita 8.1.21. Vytvorenie a rozvoj integrovaného dopravného systému (IDS) časť A IDS

Uznesením Zastupiteľstva KSK č. 253/2019 zo dňa 26. augusta 2019 a uznesením Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja č. 284/2019 zo dňa 26. augusta 2019 bolo schválené založenie obchodnej spoločnosti IDS Východ, s.r.o., nezávislého organizátora integrovaného dopravného systému Košického kraja a Prešovského kraja, ktorej spolookníkmi sú Košický a Prešovský samosprávny kraj. Spoločnosť IDS Východ, s.r.o. bola dňa 8.10.2019 zapísaná do Obchodného registra Slovenskej republiky. Obchodná spoločnosť IDS Východ, s.r.o. bola založená predovšetkým za účelom organizovania systému verejnej osobnej dopravy po dopravnej aj tarifnej stránke, na zabezpečenie dopravnej obsluhy vo verejnom záujme, prípravy podkladov pre uzatváranie zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme s dopravcami, kontroly plnenia zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme medzi objednávateľmi a dopravcami, koordinácie činností jednotlivých účastníkov IDS v záujme efektívneho budovania, rozvoja a prevádzkovania IDS a zabezpečovanie dostatočnej mobility obyvateľstva v zmysle zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme, a to najmä pri dochádzke do škôl a zamestnaní a návrhu integrovaných cestovných poriadkov na území východného Slovenska.

Košický samosprávny kraj spolupracuje pri budovaní terminálov integrovanej osobnej prepravy v Trebišove a v Michalovciach.

KSK zároveň rokuje s objednávateľom železničnej dopravy (MDV SR) a železničným dopravcom ZSSK, a.s. na zlepšení železničnej dopravnej ponuky v Košickom regióne s cieľom poskytnúť na traťových úsekoch relevantnú a komplexnú železničnú dopravnú obsluhu pre obyvateľov.

Odbor dopravy aktívne spolupracuje v problematike zabezpečenia dopravnej obsluhy jednotlivých regiónov na parciálnych poradách za účasti zástupcov obcí, významných zamestnávateľov, oblastných organizácií cestovného ruchu, autobusových dopravcov aj ZSSK, a. s.

Pravidelnou spoluprácou Úradu KSK s MDV SR, ZSSK, a.s., a autobusovými dopravcami v Košickom kraji kontinuálne dochádza k skvalitňovaniu cestovného poriadku železničnej aj autobusovej dopravy.

Zintenzívnením spolupráce s autobusovými dopravcami, došlo k skvalitneniu prípojov medzi jednotlivými druhmi dopravy. Úrad KSK v spolupráci s autobusovými dopravcami upravuje autobusové spoje tak, aby boli zachované, resp. vytvorené nové prípoje na železničnú dopravu.

Integráciou dopravy a činnosťou nezávislého organizátora integrovaného dopravného systému prostredníctvom obchodnej spoločnosti IDS Východ, s.r.o. chce KSK dosiahnuť zlepšenie ekonomického využitia verejných finančných zdrojov investovaných do verejnej pravidelnej dopravy v Košickom kraji, zlepšenie stavu životného prostredia, skvalitnenie poskytovaných služieb pre cestujúcich, udržanie si súčasných a získanie nových cestujúcich.

Plán udržateľnej mobility Košického samosprávneho kraja – PUM KSK

V súčasnej dobe je spracovávaný strategicko-plánovací dopravný dokument „Plán udržateľnej mobility Košického kraja“ (PUM KK), ktorý zahŕňa celú dopravnú infraštruktúru Košického kraja, organizáciu dopravy v Košickom kraji a mestské dopravy v mestách kraja. Obsahuje všetky druhy dopravy (motorová, nemotorová, statická, verejná, individuálna, cyklistická, nákladná).

Strategický dokument je financovaný z Operačného programu – IROP programovacie obdobie 2014 – 2020, z prioritnej osi 1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, Konkrétny cieľ 1.2.1 Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy.

Cieľom spracovania PUM KK je predovšetkým aktualizácia výhľadových dopravných charakteristík, parametrov a služieb Košického kraja s ich priemetom do reálneho návrhu riešenia, ktorý zohľadňuje možnosti finančných prostriedkov, vrátane fondov EÚ. Úlohou PUM KK je zdefinovanie podmieňujúcej regulácie prípadného ďalšieho územného rozvoja Košického kraja z hľadiska dopravnej vybavenosti a obslužnosti. Výsledný PUM KK plne rešpektuje princípy plánovania udržateľnej mobility (v súlade s dokumentom „Metodické pokyny k tvorbe plánov udržateľnej mobility“, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2015) a strategické dokumenty na krajskej, národnej a nadnárodnej úrovni (predovšetkým EÚ). Strategickou časťou diela bude Plán udržateľnej mobility s nadväzným strategickým environmentálnym hodnotením (SEA).

Obstaraním a spracovaním PUM KK sa taktiež sleduje aktualizácia prognózy dopravy v reálnych ukazovateľoch, ktorá bude základným podkladom pre návrhovú časť jednotlivých módov dopravy. Neoddeliteľnou súčasťou PUM KK je územný priemet a definovanie územných požiadaviek na líniové dopravné stavby a dopravné plochy vyplývajúce z návrhu.

Cieľom PUM KK je systematizovať problematiku dopravy a udržateľnej mobility vo vzťahu k súvisiacim právnym predpisom, vo vzťahu k aktuálnym celoštátnym, regionálnym

a medzinárodným koncepciám rozvoja dopravy a najnovším trendom v danej oblasti s prihliadnutím na potreby a potenciál Košického kraja.

Špecifický cieľ 8.2. Zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd

Kvalita povrchových a podzemných vôd úzko súvisí s budovaním verejných vodovodov a kanalizácií v rámci budovania technickej infraštruktúry, kde je vplyv na znečisťovanie vôd. Otázku zásobovania pitnou vodou a odvádzania odpadových vôd rieši v súlade so Smernicou o vodách a legislatívou SR „Aktualizácia plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Košického kraja“, odsúhlasená Ministerstvom životného prostredia SR. Základnou požiadavkou (environmentálne aquis) je dobudovať sieť verejných vodovodov a následne sieť verejných kanalizácií s príslušným napojením na čistiarne odpadových vôd v Košickom kraji. Základná úloha je zabezpečiť kvalitnú pitnú vodu pre všetkých obyvateľov i návštevníkov kraja a odvedením a následným prečistením odpadových vôd zachovať a zlepšiť stav a kvalitu povrchových i podzemných vôd regiónu. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov je napĺňanie tohto cieľa značne spomalené.

Aktivita 8.2.1. Projektové zámery zahrnuté do Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja – Operačný program Kvalita životného prostredia

Na základe aktualizácie Regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja z augusta 2018 prebiehal v roku 2019 postupne proces implementácie projektov uvedených v indikatívnom zozname projektových zámerov.

Aktivita 8.2.2. Protipovodňové opatrenia

Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja dňa 22.10.2018 schválilo Program obnovy krajiny košického kraja. Cieľom programu je zmeniť prístup pri obhospodarovaní lesnej a poľnohospodársky využívannej krajiny, ako aj urbánnej krajiny a umožniť vznik vodozadržných opatrení tak, aby podstatná časť dažďovej vody mohla byť zadržaná v krajine a aby bol kraj menej ohrozovaný povodňami. Realizáciou týchto opatrení chce kraj v spolupráci s partnermi prispieť k obnoveniu procesov biodiverzity, k zvýšeniu pôdnej úrodnosti, k zvýšeniu zásoby vodných zdrojov a k ozdraveniu klímy. Vo februári 2019 bol schválený Akčný plán Program obnovy krajiny Košického kraja na rok 2019, v súlade s ktorým sa 21.3.2019 uskutočnila 1. konferencia obnovy krajiny, z ktorej bol spracovaný zborník. Dňa 18.9.2019 sa konal 1. seminár obnovy krajiny Obnov si poškodenú krajinu svojho územia.

V mesiacoch november a december 2019 sa uskutočnili stretnutia primátorov, starostov, poľnohospodárov, lesných hospodárov, zástupcov štátnej správy, aktivistov a dobrovoľníkov jednotlivých okresov pod názvom Zriadenie vodných rád v rámci schváleného Programu obnovy krajiny. Hlavným cieľom stretnutí bolo zriadiť vodné rady, ktoré budú formovať víziu integrovanej ochrany vôd v jednotlivých okresoch kraja. Na území kraja bolo zriadených 6 vodných rád – vodná rada okresu Trebišov, vodná rada okresov Spišská Nová Ves a Gelnica, vodná rada okresu Rožňava, vodná rada okresov Michalovce a Sobrance, vodná rada okresov Košice a Košice – okolie a vznikla aj vodná rada mikroregiónu Poondavie. Členovia vodných rád, a to predstavitelia obecných, mestských, regionálnych samospráv, orgánov štátnej správy, podnikateľov, aktivistov, dobrovoľníkov a verejnosti budú tvoriť akčné plány integrovanej ochrany vôd vo svojom území, ktoré sa stanú súčasťou stratégie územného rozvoja kraja.

V roku 2019 boli Slovenským vodohospodárskym podnikom rekonštruované vodné toky, brehy a korytá riek v intravilánoch obcí Košického kraja. Úprava protipovodňových hrádzí na vodných tokoch, ich navyšovanie, rekonštrukcia na Q100-ročnú vodu štátnymi organizáciami a obcami z finančných prostriedkov EÚ.

Aktivita 8.3.1. Projekt ELENA

Predmetom projektu ELENA je príprava investičných zámerov v oblasti znižovania energetickej náročnosti a zvyšovania energetickej efektívnosti budov v správe VÚC (školské, sociálne a kultúrne zariadenia) a partnerských miesta a obcí, s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť pri nasadení obnoviteľných zdrojov energie, vybudovania fotovoltických zariadení a riešenia úsporného verejného osvetlenia v mestách a obciach.

KSK navrhol realizáciu investičných aktivít v budovách 5 školských internátov (A. Garbana, Považská, Medická, Športové gymnázium a Hotelová akadémia Spišská Nová Ves) a areálu na Strojárskej ulici. Mestá a obce budú realizovať investície v 45 budovách škôl, kultúrnych inštitúcií, administratívy, OZE a na verejnom osvetlení. Do technickej asistencie ELENA je zapojených 55 objektov a 8 verejných osvetlení.

V roku 2019 podal KSK žiadosť, ktorá bola 4.10.2019 schválená EIB. Následne prebiehajú finálne rokovania a schvaľovacie procesy na strane KSK smerujúce k uzavretiu zmluvy medzi KSK a EIB.

Aktivita 8.3.2. Zvýšenie kvality ovzdušia

Úroveň znečistenia ovzdušia v rámci Košického kraja je najvyššia v oblasti mesta Košice a v jeho zázemí, kde sa dlhodobo produkuje v rámci ostatných oblastí SR najviac emisií tuhých znečisťujúcich látok, skupiny plyných anorganických znečisťujúcich látok a ťažkých kovov. V oblasti Zemplína okrem základných znečisťujúcich látok zostávajú závažné emisie sírovodíka, chlóru, merkaptánov, organických látok a ďalších látok vplyvom zdrojov situovaných v okrese Michalovce. Pre sídla s nadmerným znečistením ovzdušia sú vypracované a schválené osobitné preventívne Programy znečisťovania a kontroly ovzdušia, ktoré sa každý rok aktualizujú. Ide o sídla Košice, Veľkú Idu, Krompachy.

Dodržanie limitov znečisťovania ovzdušia v sledovaných ukazovateľoch vo veľkej miere závisí od druhu alokovaného priemyslu v Košickom kraji, ako sú hutnícky a chemický priemysel. V sledovanom období sa výrazne hodnoty znečistenia ovzdušia nezvýšili práve pôsobením strojárskoho, elektrotechnického a potravinárskeho priemyslu. Nevytvárajú sa nové veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré by výrazne zhoršovali kvalitu ovzdušia v kraji. Zavádzaním moderných BAT technológií dochádza k zmierneniu záťaže pôsobiacej na kvalitu života v regióne Košického kraja. Veľkým mobilným zdrojom znečisťovania ovzdušia je automobilové doprava, ktorá je stále hustejšia a príslušná dopravná sieť (rýchlostné cesty, diaľnice, obchvaty osídlených častí) absentuje. Jej pričinením sú vysoké hodnoty oxidov dusíka aj emisie tuhých znečisťujúcich látok. V súčasnosti štát svojou nedomyslenou stratégiou využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE), konkrétne biomasy, spôsobil zhoršenie kvality ovzdušia aj vo vidieckych a podhorských oblastiach, zhoršenie kvality ovzdušia podporou spaľovania biomasy (drevná štiepka, brikety, pelety, palivové drevo) cez OP KŽP. Takto boli znehodnotené aj oblasti, ktoré boli z hľadiska čistoty ovzdušia najkvalitnejšie a najvzácnejšie, v snahe dosiahnuť využívanie OZE do roku 2020 vo výške 20% celkovej vyrobenej energie. V roku 2018 chýbala aj podpora štátu pri zavádzaní elektromobility, ktoré by znamenalo zlepšenie kvality ovzdušia v segmente NO_x a TZL.

Aktivita 8.4.1. Materiálové zhodnocovanie odpadov

Zhodnocovanie komunálnych odpadov koliduje medziročne bez veľkých výkyvov v závislosti od dopytu po komoditách materiálového zhodnocovania odpadu (plasty, papier, sklo, kovy, pneumatiky, elektroodpad). Miera energetickeho zhodnotenia komunálnych odpadov sa z roka na rok zvyšuje. Vďaka výstavbe zberných dvorov v jednotlivých sídlach dochádza k vysokej miere separácie odpadu a následnému zhodnoteniu. V rámci niektorých zberných dvorov sú vytvárané aj kompostoviská, kde sú spracovávané, zhodnocované

biologicky rozložiteľné odpady hlavne z komunálnej sféry a ich objem je každoročne vyšší. Obce a mestá majú snahu o zvýšenie percenta separácie zmesového komunálneho odpadu, ktoré ale závisí od možností zhodnotenia (materiálového) jednotlivých separovaných komodít. Najväčšie problémy sú so zhodnocovaním plastov, ktoré sa hromadia na zberných dvoroch a v konečnom dôsledku sa „energeticky zhodnocujú“ (spaľujú) v rôznych zariadeniach na energetické zhodnocovanie odpadu (KOSIT a.s., Holcim-cementáreň v Turni nad Bodvou, zariadenia na spoluspaľovanie odpadu s biomasou a pod.). Tieto prevádzky „zhodnotením“ odpadu nepriaznivo ovplyvňujú kvalitu ovzdušia Košického kraja. Samosprávy sa snažia zhodnocovať biologicky rozložiteľný odpad (BRO) vo vlastnej réžii bez pomoci certifikovaných organizácií pôsobiacich v odpadovom hospodárstve. Separácia odpadu, jej propagácia medzi občanmi je veľmi prospešná aktivita, ale mína sa účinku bez komplexnej stratégie nakladania s odpadmi od jej vzniku až po likvidáciu, či zhodnotenie každej jednej separovanej komodity (prúdy odpadov). Riešením problémov v odpadovom hospodárstve by bol postupný prechod na obehové hospodárstvo (cirkulárna ekonomika), kde je cieľom predchádzanie vzniku odpadov.

Aktivita 8.5.1. Organizovanie konferencií, seminárov, školení a workshopov za účelom zvýšenia povedomia

Na území Košického kraja sú dve chránené krajinné oblasti s celkovou rozlohou 33 105 ha a dva národné parky s celkovou rozlohou 54 374 ha, v rámci ktorých sú maloplošné chránené územia – národné prírodné rezervácie, prírodné rezervácie, chránené prírodné výtvory. V rámci európskej siete chránených území (NATURA 2000) sa v Košickom kraji nachádza 10 chránených vtáčích území s celkovou rozlohou 394 537,07 ha a 50 území európskeho významu. V kraji sú situované tri chránené vodohospodárske oblasti s rozlohou 54 200 ha, ktoré zabezpečujú kvalitu pitnej vody čerpanej z týchto oblastí. V súčasnosti sú vytypované územia ohrozené povodňami a tvoria sa mapy povodňového rizika a povodňového ohrozenia (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.) pre vodohospodársky významné toky Hornád, Torysa, Ondava, Laborec, Uh, Bodrog.

V predošlom období bola vykonaná a v súčasnosti v praxi realizovaná zonácia Národného parku Slovenský raj, kde sú určené limity využívania územia Národného parku Slovenský raj a jeho ochranného pásma. Bol schválený nový Návštevný poriadok Národného parku Slovenský raj, ktorý je hlavným regulačným nástrojom aktivít a návštevnosti v chránenom území. V súčasnosti je citeľný tlak vlastníkov a developerských organizácií na presadzovanie svojich aktivít v chránených územiach, preto je potrebné vypracovať a realizovať projekty zonácií aj pre ostatné chránené územia (NP, CHKO), ktoré by striktné určili spôsob využitia krajiny a v praxi tieto limity prísne dodržiavať.

2.4. Návrh na zmeny aktivít

Vzhľadom na zmeny priorít a potrieb Košického kraja navrhujeme nasledovné úpravy v zozname špecifických cieľov a aktivít:

Špecifický cieľ / aktivita	Názov	Zmena
Aktivita 1.3.8.	Kreatívne centrum Reduta Spišská Nová Ves	Aktivitu vypustiť, nakoľko nedošlo k vyhláseniu plánovanej výzvy IROP
Špecifický cieľ 7.1	Zachovanie kultúrneho dedičstva	Strategický cieľ rozdeliť na 3 špecifické ciele: 7.1 zachovanie a rozvoj hmotného kultúrneho dedičstva 7.2 zachovanie a rozvoj nehmotného

		kultúrneho dedičstva 7.3. skvalitňovanie kultúrnych služieb
Aktivita 7.1.16.	Rozvoj tradičnej ľudovej kultúry	Presun pod špecifický cieľ 7.2., aktivita 7.2.1.
Aktivita 7.3.1.	Získavanie financií z externých zdrojov	Navrhovaná nová aktivita
Aktivita 7.3.2.	Inovácie v kultúrnych službách	Navrhovaná nová aktivita
Aktivita 7.3.3.	Koncepcia rozvoja kultúry a špecifické rozvojové programy	Navrhovaná nová aktivita
Aktivita 8.1.12.	Romathan – Regionálne komunitné centrum, špecializované sociálne poradenstvo, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	Aktivitu vypustiť z dôvodu čiastočnej duplicity s aktivitou 5.2.1.
Aktivita 8.1.13.	Európska integrovaná škola Kechnec	Aktivitu vypustiť, nakoľko KSK nie je účastníkom procesu pri zriadení Európskej integrovanej školy

3. Ukazovatele výsledku a dopadu

3.1. Ukazovatele výsledku

Ukazovatele výsledku sú stanovené v každom projekte individuálne podľa podmienok získania finančných prostriedkov (grantov) na realizáciu projektu vrátane východiskových a cieľových hodnôt. V prípade, že takýto postup nie je možný, napríklad pri stanovení opatrení, ktoré nie sú financované z kohéznej pomoci alebo verejných zdrojov, použijú sa vybrané ukazovatele z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR.

Tabuľka č. 1 – Hodnoty indikátorov výsledku za Košický kraj za roky 2016 – 2019

Ukazovatele výsledku	2016	2017	2018	2019
Miera zamestnanosti (20-64, VZPS, %)	64,0	65,1	67,5	68,4
Výdavky na výskum a vývoj (% z HDP)	0,67	0,73	0,62	-
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 až 34 rokov, odhad)	29,0	30,5	33,3	39,9
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	19,7	19,8	20,3	-
Regionálny HDP (mil. PKS)	12 908	13 997	14 383	-
Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu (%)	51,8	55,5	61,6	64,3
Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov (v %)	84,2	84,6	84,9	85,3
Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (v %)	63,4	65,4	65,1	65,7
Produkcia tuhých emisií (v tonách)*	2 965,6	2 907,0	2 587,4	-
Produkcia oxidu uhoľnatého (v tonách)*	113 138,7	116 696,7	105 103,8	-

*NEIS údaje za vybrané stacionárne zdroje (veľké a stredné) znečistenia bez lokálnych kúrenísk (domácností)
Zdroj: Štatistický úrad SR, SHMÚ

3.2. Ukazovatele dopadu

V rámci ukazovateľov dopadov boli stanovené dva základné ukazovatele:

1. počet novovytvorených pracovných miest
2. index regionálnej identity (IRI)

Počet novovytvorených pracovných miest v hospodárstve je hodnotený na základe údajov priemerného evidenčného počtu zamestnancov podľa ekonomickej činnosti v Košickom kraji, ktoré sleduje Štatistický úrad SR. V roku 2019 bol celkový priemerný evidenčný počet zamestnancov na úrovni 193 274 osôb, čo je oproti roku 2018 nárast o 3,0% (5 707 osôb). V rámci ekonomických činností bol najvyšší percentuálny aj absolútny nárast počtu zamestnancov v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, kde ich počet vzrástol o 94,7% (2 349 osôb).

Tabuľka č. 2 – Priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa ekonomickej činnosti v Košickom kraji za roky 2016 – 2019

Ekonomická činnosť	2016	2017	2018	2019
Spolu	168 523	179 099	187 567	193 274
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	3 233	3 663	4 013	4 653
Priemysel spolu	45 743	47 444	46 493	45 226
Ťažba a dobývanie	550	545	682	438
Priemyselná výroba	39 594	41 204	40 162	39 247
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2 307	2 326	2 430	2 322
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd,	3 292	3 368	3 219	3 219

odpady a služby odstraňovania odpadov				
Stavebníctvo	5 472	6 937	8 691	8 055
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	20 169	21 326	22 377	23 687
Doprava a skladovanie	15 443	15 554	15 023	16 029
Ubytovacie a stravovacie služby	1 533	2 349	2 480	4 829
Informácie a komunikácia	5 722	6 138	8 266	7 549
Finančné a poisťovacie činnosti	1 851	1 731	1 498	1 617
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1 960	1 477	2 816	2 974
Odborné, vedecké a technické činnosti	4 423	5 013	6 518	5 499
Administratívne a podporné služby	5 940	6 999	8 107	8 723
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	17 291	18 596	19 294	20 232
Vzdelávanie	19 258	19 485	21 637	21 377
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	16 661	17 502	15 828	17 034
Umenie, zábava a rekreácia	1 805	1 935	2 480	3 024
Ostatné činnosti	2 019	2 949	2 046	2 768

Zdroj: Štatistický úrad SR

Na výpočet **kvantitatívneho zisťovania IRI** boli použité údaje za rok 2019, v prípade nedostupnosti aktuálnych údajov bol použitý údaj za rok 2018. Indikátory boli stanovené v rámci troch základných oblastí rozvoja PHSR KSK 2016 – 2022 – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej. Transformované hodnoty indikátorov boli násobené prídelenou váhou tak, aby každá oblasť vytvárala súčet hodnôt 100.

Tabuľka č. 3 – Hodnoty indikátorov IRI za Košický kraj v rokoch 2016 – 2019

Indikátory	2016	2017	2018	2019
HOSPODÁRSKA OBLASŤ				
miera zamestnanosti vo veku 20 - 64 rokov (%)	63,8	65,0	68,0	68,7
miera evidovanej nezamestnanosti (%) ¹	12,76	9,94	8,17	7,57
podiel uchádzačov o zamestnanie v evidencii nad 24 mesiacov (%) ¹	42,20	41,72	37,95	33,00
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví informácií a komunikácií (J)	0	416	2 128	0
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví odborných, vedeckých a technických činností (M)	324	590	1 505	0
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví informácií a komunikácií (J) a tvorivých a umeleckých činností (R)	0	546	2 673	0
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví dopravy a skladovania (H)	880	111	0	1 006
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb (I) a činnosti cestovných agentúr (N)	0	1 875	1 239	2 965
počet sociálnych podnikov (zamestnávateľov prechodného zamestnania)	0	0	3	19
počet družstiev (počet novovzniknutých družstiev)	13	19	23	11
SOCIÁLNA OBLASŤ				
priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca (EUR)	972	1 025	1 110	1 179
miera rizika chudoby - 60% medián (%) ¹	13,8	15,5	15,8	16,6
priemerný disponibilný ekvivalentný príjem domácnosti (EUR/mesiac)	600	577	631	670

počet verejných zákaziek realizovaných v koncepte zeleného a sociálneho obstarávania	1577	278	263	67
počet občianskych združení, neziskových organizácií a nadácií (počet záujmových združení)	915	1 951	2 736	2 771
podiel prijímateľov sociálnych služieb v kraji na 1000 obyvateľov kraja (%)	6,9	6,7	7,3	8,4
stredná dĺžka života pri narodení u mužov (priemer za posledné 3 roky)	72,85	72,98	73,31	73,47
stredná dĺžka života pri narodení u žien (priemer za posledné 3 roky)	79,84	79,95	80,25	80,47
dojčenská úmrtnosť (‰) ¹	10,23	8,81	7,93	8,73
index vzdelanosti pracujúcich EAO	87,0	91,7	100,3	103,8
hrubá miera migračného salda (‰)	-0,33	-0,46	-0,58	-0,42
podiel domácností žijúcich v nájme, podnájme (%)	12,9	12,0	8,7	7,7
počet obyvateľov zapojených do dobrovoľníckej činnosti	55 000	55 000	60 000	60 000
počet návštevníkov v múzeách, galériách, divadlách a v knižniciach	1 628 830	1 727 245	1 658 314	1 615 187
celkové čisté náklady na 1 návštevníka (múzeá, galérie, divadlá, knižnice) (EUR)	13,8	13,4	14,7	17,6
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ				
podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov (%)	84,2	84,6	84,9	85,3
podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (%)	63,4	65,4	65,1	65,7
počet miest v sociálnych zariadeniach na 1000 obyvateľov	8,79	7,26	7,54	7,95
počet lôžok v zdravotníckych zariadeniach na 1000 obyvateľov	6,72	7,01	6,55	6,58
podiel ciest I. a II. triedy vo veľmi dobrom, dobrom a vyhovujúcom stave (%)	64,8	64,8	64,2	63,9
hustota diaľnic a rýchlostných ciest (vrátane privádzačov) (km/tis. km ²)	6,6	6,6	7,2	5,5
počet čistiarní odpadových vôd	92	93	95	96
objem čistených odpadových vôd (tis. m ³)	51 454	50 090	45 784	43 493
objem imisií PM ₁₀ (µg.m ⁻³) ¹	26,7	30,3	29,0	25,9
objem tuhých emisií (t/km ²) ^{1,2}	0,47	0,44	0,43	0,38
objem emisií oxidu siričitého (t/km ²) ^{1,2}	1,35	1,09	1,34	1,03
objem emisií oxidu dusíka (t/km ²) ^{1,2}	1,35	1,22	1,26	1,32
objem emisií oxidu uhoľnatého (t/km ²) ^{1,2}	17,13	16,75	17,28	15,56
podiel elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov z hrubej spotreby elektrickej energie (údaj za SR) (%) ²	22,7	22,5	21,3	21,5
percento zhodnocovaného komunálneho odpadu materiálovo (%)	12,94	13,60	20,63	22,46
percento zhodnocovaného komunálneho odpadu kompostovaním (%)	10,67	12,41	10,51	9,86
množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu (kg/obyv.)	147,71	177,80	202,84	218,38
separovane zbierané zložky komunálneho odpadu (t)	48 250	64 169	75 460	69 114
podiel lesných pozemkov na celkovej výmere kraja (%)	39,81	39,85	39,87	39,88
počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach	726 401	762 490	830 079	1055845

¹ indikátor s negatívnou závislosťou

² údaj za predchádzajúci rok

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR SR, MPSVaR SR, VÚC, NCZI, NOC, SSC, SHMÚ, EUROSTAT, SAŽP

Tabuľka č. 4 – Indikátory IRI za Košický kraj, rok 2019

Indikátory	Hodnota	Min hodnota	Max hodnota	Vážená hodnota
HOSPODÁRSKA OBLASŤ				
miera zamestnanosti vo veku 20 - 64 rokov (%)	68,7	68,7	81,3	0,00
miera evidovanej nezamestnanosti (%) ¹	7,57	2,63	8,19	1,12
podiel uchádzačov o zamestnanie v evidencii nad 24 mesiacov (%) ¹	33,00	5,38	33,00	0,00
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví informácií a komunikácií (J)	0	0	1 925	0,00
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví odborných, vedeckých a technických činností (M)	0	0	1 124	0,00
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví informácií a komunikácií (J) a tvorivých a umeleckých činností (R)	0	0	3 556	0,00
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví dopravy a skladovania (H)	1 006	0	2 149	4,68
počet novovytvorených pracovných miest v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb (I) a činnosti cestovných agentúr (N)	2 965	0	6 259	4,74
počet sociálnych podnikov (zamestnávateľov prechodného zamestnania)	19	0	19	10,00
počet družstiev (počet novovzniknutých družstiev)	11	1	27	3,85
SOCIÁLNA OBLASŤ				
priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca (EUR)	1 179	1 025	1 646	1,65
miera rizika chudoby - 60% medián (%) ¹	16,6	4,3	19,3	1,20
priemerný disponibilný ekvivalentný príjem domácnosti (EUR/mesiac)	670	627	861	1,23
počet verejných zákaziek realizovaných v koncepte zeleného a sociálneho obstarávania	67	67	455	0,00
počet občianskych združení, neziskových organizácií a nadácií (počet záujmových združení)	2 771	2 108	5 826	1,19
podiel prijímateľov sociálnych služieb v kraji na 1000 obyvateľov kraja (%)	8,4	8,4	14,7	0,00
stredná dĺžka života pri narodení u mužov (priemer za posledné 3 roky)	73,47	73,22	75,62	0,69
stredná dĺžka života pri narodení u žien (priemer za posledné 3 roky)	80,47	80,31	81,92	0,66
dojčenská úmrtnosť (%) ¹	8,73	2,25	8,73	0,00
index vzdelanosti pracujúcich EAO	103,8	88,5	132,5	2,32
hrubá miera migračného salda	-0,42	-2,24	11,87	0,86
podiel domácností žijúcich v nájme, podnájme (%)	7,7	4,6	10,7	3,39
počet obyvateľov zapojených do dobrovoľníckej činnosti	60 000	0	100 000	4,00
počet návštevníkov v múzeách, galériách, divadlách a v knižniciach	1 615 187	891 000	3 026 249	2,26

celkové čisté náklady na 1 návštevníka (múzeá, galérie, divadlá, knižnice) (EUR)	17,6	8,4	30,4	2,79
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ				
podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov (%)	85,3	81,9	98,5	1,02
podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (%)	65,7	56,7	91,6	1,29
počet miest v sociálnych zariadeniach na 1000 obyvateľov	7,95	7,95	11,11	0,00
počet lôžok v zdravotníckych zariadeniach na 1000 obyvateľov	6,58	4,22	7,23	3,92
podiel ciest I. a II. triedy vo veľmi dobrom, dobrom a vyhovujúcom stave (%)	63,9	50,9	66,7	4,11
hustota diaľnic a rýchlostných ciest (vrátane privádzačov) (km/tis. km ²)	5,5	5,5	53,8	0,00
počet čistiarní odpadových vôd	96	33	164	2,40
objem čistených odpadových vôd (tis. m ³)	43 493	36 085	98 216	0,60
objem imisii PM ₁₀ (µg.m ⁻³) ¹	25,9	20,5	25,9	0,00
objem tuhých emisií (t/km ²) ^{1,2}	0,38	0,02	0,38	0,00
objem emisií oxidu siričitého (t/km ²) ^{1,2}	1,03	0,02	1,65	1,91
objem emisií oxidu dusíka (t/km ²) ^{1,2}	1,32	0,15	2,07	1,94
objem emisií oxidu uhoľnatého (t/km ²) ^{1,2}	15,56	0,14	15,56	0,00
podiel elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov z hrubej spotreby elektrickej energie (údaj za SR) (%) ²	21,5	4,2	73,1	1,26
percento zhodnocovaného komunálneho odpadu materiálovo (%)	22,46	15,36	26,05	3,32
percento zhodnocovaného komunálneho odpadu kompostovaním (%)	9,86	9,86	35,34	0,00
množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu (kg/obyv.)	218,38	137,86	258,06	3,35
separovane zbierané zložky komunálneho odpadu (t)	69 114	68 955	98 128	0,03
podiel lesných pozemkov na celkovej výmere kraja (%)	39,88	15,29	56,34	3,00
počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacích zariadeniach	1 055 845	1 055 845	3 633 294	0,00

¹ indikátor s negatívnou závislosťou

² údaj za predchádzajúci rok

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výsledok kvantitatívneho zisťovania IRI pozostáva zo súčtu vážených hodnôt všetkých troch oblastí, pričom váhy jednotlivých oblastí boli stanovené nasledovne:

- Hospodárska oblasť (HO) – 25%
- Sociálna oblasť (SO) – 50%
- Environmentálna oblasť (EO) – 25%

Výpočet kvantitatívnej časti ukazovateľa IRI:

$$IRI = (0,25 * \Sigma \text{ vážených hodnôt HO}) + (0,5 * \Sigma \text{ vážených hodnôt SO}) + (0,25 * \Sigma \text{ vážených hodnôt EO})$$

Tabuľka č. 5 – Hodnoty indikátorov IRI za Košický kraj v rokoch 2015 – 2018

	2016	2017	2018	2019
Hospodárska oblasť	15,23	32,82	49,17	24,38
Sociálna oblasť	28,28	23,00	25,09	22,24
Environmentálna oblasť	32,56	27,75	27,05	28,15
Hodnota IRI	26,09	26,64	31,60	24,25

Zdroj: Vlastné spracovanie

Meranie kvantitatívnej časti IRI dosiahlo v roku 2019 hodnotu **24,25 bodu**, oproti hodnote z roku 2018 klesla o 7,35 bodu.

Na celkovú hodnotu IRI má vplyv predovšetkým vývoj hodnoty v hospodárskej oblasti, kde v poslednom sledovanom roku 2019 nebol zaznamenaný rast počtu zamestnancov v niektorých sledovaných odvetviach, čím hodnota ukazovateľa za danú oblasť výrazne poklesla. Mierny nárast oproti posledným rokom možno sledovať v environmentálnej oblasti, kde si Košický kraj svoje postavenie voči ostatným krajom polepšil najmä v oblasti nakladania s komunálnym odpadom.

3.3. Návrh na zmeny indikátorov

Vzhľadom na nedostupnosť niektorých indikátorov navrhujeme nasledovné zmeny:

Indikátor	Názov	Zmena
Indikátor 4.1.1.	počet verejných zákaziek realizovaných v koncepte zeleného a sociálneho obstarávania	počet verejných zákaziek realizovaných v koncepte zeleného obstarávania

Kolektív spoluautorov:

Mgr. Katarína Rosičová, PhD.,	odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia
Mgr. Ing. Tomáš Malatinec, PhD.	odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia
Ing. Melinda Sasáková	odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia
Ing. Miroslav Fazekaš, PhD.	odbor dopravy
Ing. Peter Restei	odbor dopravy
Ing. Vladimír Hlivák	oddelenie energetiky
Ing. Adriana Šebešová	odbor kultúry a cestovného ruchu
PhDr. Jana Knežová, PhD.	odbor kultúry a cestovného ruchu
Ing. Viera Dulinová	odbor projektov a investícií
Mgr. Petronela Nagyová	odbor projektov a investícií
Mgr. Emília Revajová Bujňáková	odbor sociálnych vecí
PhDr. Peter Dringuš	oddelenie zdravotníctva
Mgr. Natália Vince	odbor školstva
Ing. Mária Kokardová	odbor školstva
Ing. Julianna Orbán Máté, PhD.	EZÚS Via Carpatia
Mgr. Alena Kučeravcová	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice
Mgr. Mirka Langerová, PhD.	Dobrovoľnícke centrum Košického kraja

Zoznam skratiek

ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
CSR	Spoločenská zodpovednosť (Corporate social responsibility)
ČOV	Čistička odpadových vôd
DI	Deinštitucionalizácia
DSS	Domov sociálnych služieb
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EIB	Európska investičná banka
EPC	Energy Performance Contracting
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EUROSTAT	Európska štatistika
EÚ	Európska Únia
HDP	Hrubý domáci produkt
IDS	Integrovaný dopravný systém
IKT	Informačno-komunikačné technológie
IoT	Internet vecí (angl. Internet of Things) – prepojenie vstavaných zariadení s internetom
IPC pre EŠIF	Informačno-poradenské centrum pre Európske štrukturálne a investičné fondy
IRI	Index regionálnej identity
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
IT	Informačné technológie
KSK	Košický samosprávny kraj
KROVaP	Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP	Malé a stredné podniky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NPDI	Národný projekt deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NOC	Národné osvetové centrum
NsP	Nemocnica s poliklinikou
OKaCR	Odbor kultúry a cestovného ruchu
OP KŽP	Operačný program kvalita životného prostredia
OP VaI	Operačný program výskum a inovácie
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PHSR KSK 2016 – 2022	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 – 2022
PPP	Verejno-súkromné partnerstvo (angl. Public Private Partnership)
PSK	Prešovský samosprávny kraj
PUM KK	Plán udržateľnej mobility Košického kraja
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SDV	Systém duálneho vzdelávania
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SR	Slovenská republika
SOŠ	Stredná odborná škola
SPŠ	Stredná priemyselná škola
SSC	Slovenská správa ciest
ŠUV	Škola úžitkového výtvarníctva
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TIP-UPJŠ	Technologicky – Inovačného Parku pri UPJŠ
TUKE	Technická univerzita v Košiciach
ÚKSK	Úrad Košického samosprávneho kraja
UPJŠ	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
ÚPSVaR SR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
UVP	Univerzitný vedecký park
VÚC	Vyšší územný celok
VZPS	Výberové zisťovanie pracovných síl
ZpS	Zariadenie pre seniorov
ZSSK, a. s.	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.